

HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ

TÜZÜK 2011

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM I	GENEL İLKELER	a. KURULUŞ VE AMAÇ
		b. ANLAYIŞ VE İLKELER
BOLUM II	ÜYELİK	a. ÜYELİĞİN BAŞLAMASI
		b. ÜYELERİN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ
		c. KAYITLARIN TUTULMASI
		ç- ÜYELİK İŞLEMLERİ
BOLUM III	ÖRGÜTSEL YAPI	a. PARTİ ORGUT VE ORGANLARI
		b. BÜYÜK KURULTAY
		c. GENEL BAŞKANLIK
		ç. PARTİ MECLİSİ
		d. MERKEZ YÖNETİM KURULU
		e. GENEL SEKRETERLİK
		f. İDARİ VE MALİ VE İŞLERDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN YARDIMCISI
		g. MERKEZ DİSİPLİN KURULU
		h. KÜÇÜK KURULTAY
		ı. GENEL MERKEZİN DİĞER BİRİM VE KURULUŞLARI
BOLUM IV	MERKEZ DIŞI ÖRGÜTLER	a. İL ÖRGÜTLERİ
		b. İLÇE ÖRGÜTLERİ
		c. BELDE ÖRGÜTLERİ
		ç. YÖNETİM KURULLARININ ORTAK ÇALIŞINLA. KURALLARI
BOLUM V	SEÇİMLER VE MECLİSLERİN PARTİ ORGANLARI	a. GENEL VE YEREL SEÇİMLERİ
		b. MECLİSLERİN PARTİ ORGANLARI
BOLUM VI	PARTİ GELİRLERİ VE GİDERLERİ	a. GELİRLER
		b. GİDERLER
		c. KURALLA
BOLUM VII	DİSİPLİN İŞLERİ	a. DİSİPLİN KURULLARI
		b. SUÇLAR VE CEZALAR
BOLUM VIII	ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER	a. TUTULACAK DEFTER DOSYA VE BELGELER
		b. DEĞİŞİK KONULAR
		c. KURULUŞ VE İLK ÖRGÜTLENMEYLE İLGİLİ GEÇİCİ MADDELER

BÖLÜM I

GENEL İLKELER

A. KURULUŞ ve AMAÇ Kuruluş

Madde 1 - Parti, bu Tüzüğe ekli listede açık kimlikleri yazılı kurucular tarafından **4 Eylül 2008 Perşembe** günü kurulmuştur.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Siyasi Partiler ve Seçim Kanunlarına uygun olarak kurulan Partinin adı **HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ**'dir

Parti'nin kısaltılmış adı **HEPAR**' dir.

Parti'nin genel merkezi, Ankara'dadır.

Parti'nin simgesi " Kırmızı zemin üzerinde ortada beyaz renkli güneş ve kanatları güneşi kaplayan siyah renkli Anadolu kartalı figürü'dür. Amblemin alt kısmında beyaz renkli HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ yazısı bulunmaktadır.

Amaç

Madde 2 -Hak ve Eşitlik Partisinin temel amacı; ekonomik kalkınmayı ve kültürel gelişmesini sağlamış, demokratikleşmesini gerçekleştirmiş, her türlü orta çağ, sınıf ve feodalite kalıntılarından temizlenmiş bir Türkiye'de yurttaşlarımızın bir lokma yiyecek uğruna yaşamlarını tüketmeden insan onuruna yakışır bir şekilde yaşamasını sağlamaktır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için Hak ve Eşitlik Partisi;

Bir millete yapılabilecek en büyük kötülük olan gençliğin yakıcı ateşinin bir an için bile söndürülmesine izin vermeden okumaya hevesli, düşünmeyi seven, olayların akışını takip edip müdahale edebilecek bir nesil yetiştirmek üzere Türk Gençliğinin önündeki çağdaş uygarlığa uzanan tüm yolları açmaya ve engelleri kaldırmaya,

Halkın kendi gücünün ve olanaklarının farkına varmasını sağlayıp toplumdaki moral çöküntüsünü ortadan kaldırarak sürüklenilmekte olan ağır buhrana engel olmaya,

Tam bağımsızlığa ve ulusal gönence uzanan yolda kadınlarımızın ve erkeklerimizin ortak mücadelesini sağlamaya,

Yepyeni, akıllı, adil ve sağlam bir devlet yönetimi oluşturarak mevcut çürümüş düzeni tümüyle tasfiye etmeye,

Kolay ve kestirme yollara asla sapsmadan, taviz vermeden, bahanelere sığınmadan toplumun yenilenecek gelişmesini sağlamaya,

Ülkeyi hem emperyalizmin etkisinden ve hem de kapitalizmin kontrolünden çıkartarak Türkiye'yi dünya devletleri içerisinde politik ve ekonomik açıdan hür ve eşit hale getirmeye,

Ülkenin güvenliğini, bütünlüğünü ve ulusal birliği koruyup güçlendirmeye,

Ulusal iradenin oluşmasına katkı sağlayarak demokratik bir devlet ve toplum düzeni içinde ülkemizi çağdaş uygarlık seviyesine ulaştırmaya çalışacaktır.

B. ANLAYIŞ VE İLKELER

Siyasal Anlayış

Madde 3 - Hak ve Eşitlik Partisi "İÇERİDE VE DIŞARIDA- HER ZAMAN VE HER YERDE- HAK VE EŞİTLİK ESASTIR" düşüncesi üzerinde yükselen bir siyasi anlayışa sahiptir.

"İTİBARLI, GÜÇLÜ, BAĞIMSIZ TÜRKİYE HERŞEYDEN KIYMETLİDİR" anlayışındaki Partinin istisnasız tüm üyeleri kendilerini Türkiye Cumhuriyeti'nin temelini oluşturan ulu önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ilke ve devrimlerinin, Cumhuriyetimizin ve Demokrasimizin gözü pek muhafızları olarak görürler.

"TAM BAĞIMSIZLIK VE ULUSAL EGEMENLİK" Hak ve Eşitlik Partisinin tüm faaliyet ve çalışmalarının temelini oluşturur.

Laiklik, tam bağımsızlık ve ulusal egemenlik kavramları gibi Partinin yaşamsal ilkelerinden birisidir.

Hukukun üstünlüğünü, insan haklarını ve temel özgürlükleri, gerçek eşitliği, sosyal adaleti, sosyal devleti ve **"DEVLET HALKA HİZMET İÇİN VARDIR VE DEVLETİN ESAS SAHİBİ MİLLETTİR"** ilkesini savunan ve **"ALDATILMAYI VE AVUTULMAYI SONA ERDİRECEK"** olan Hak ve Eşitlik Partisi Türkiye'nin ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmasına öncelik veren, bilime sanata ve kültüre sahip çıkan bir Partidir.

"YENİLENECEK VE GELİŞECEĞİZ". Partinin ulaşmak istediği temel hedef budur.

Hak ve Eşitlik Partisi tüm faaliyetlerinde her türlü dil, ırk, renk, cinsiyet, din, mezhep, bölge, felsefi düşünce gibi nedenlerle ayırım yapılmasına, imtiyaz ve itibar yaratılmasına karşı çıkar.

Parti, cinsiyet ayrımcılığına kesinlikle karşıdır. Ancak kadın üyelerinin Partide ve iktidar olduğunda kadın yurttaşların ülkede etkin rol ve görev almalarının önündeki engelleri kaldıracaktır.

Hak ve Eşitlik Partisi Türkçe'yi ulusumuzun tarihsel ve kültürel köklerinin olgunlaşmasındaki temel öğelerden biri olarak kabul eder.

Dinsel inancın vicdanla olan doğrudan ilişkisinden dolayı Parti, dini dünya ve devlet işleri ile politikadan ayrı tutmayı, milletimizin çağdaş uygarlık yolunda ilerlemesi için başlıca şartlardan biri sayar.

"ÜLKEDE SOSYAL GÜVENLİĞİ OLMAYAN TEK KİŞİ KALMAYACAK" hedefine ulaşabilmek için çalışacak olan Hak ve Eşitlik Partisi **"ALINTERİ VE EMEK HER ŞEYDİR, ÖNÜNE HİÇ BİR ŞEY GEÇEMEZ"** ilkesini savunur.

Çalışma İlkeleri

Madde 4 - Hak ve Eşitlik Partisi'nde temel öge üyeliktir. Bu nedenle Parti üyelerinin siyasal anlayış ve amaç birlikteliği içinde olmalarını en önemli görev sayar. Parti bunu sağlayabilmek için, üyelerinin eğitilmesi görevini tüm olanaklarını kullanarak yerine getirir. **"HER ZAMAN HALKIN YANINDA, HER İŞTE HALKIN DESTEĞİ İLE"** ilkesini özümsemiş olan Parti üyeleri, siyasal yaşamda görev almayı onurlu ve kutsal bir vatan hizmeti olarak kabul ederler.

Hak ve Eşitlik Partisi'nin gücü; halkın egemenliğine ve halkçılık anlamında tam demokrat bir anlayışa sahip, toplumun sorunlarını kendi sorunu olarak gören, siyaseti halka hizmet ve halkın sorunlarını çözme çabası olarak benimseyen, Türkiye Cumhuriyetinin temelini oluşturan Misak-ı Milli ve Ulusal Kurtuluş Savaşın şanlı mirasına gururla sahip çıkan, duyguyu, düşünceyi ve hayallerini ustalıkla kaynaştırmasını bilen, kültürsüzlüğün karanlığına karşı mücadeleye kararlı, yüzü aydınlığa ve geleceğe dönük, sabırlı, sağlam karakterli, yüreği ve ruhu özgür, güçlü ve yenilmez, kendisini ifade etmekten çekinmeyen, ulus devlet ülküsünü korumada kararlı ve her şeye hazır vatanperver üyeleriyle sağlanacaktır.

Parti Tüzüğü ve Programı, her üyeyi ve partinin tüm organlarını bağlar. Partiye üye olmak veya görev üstlenmek; Partinin amaç ve hedeflerini benimsemek,

yaşama geçirilebilmeleri için tüm gücü ve yeteneği ölçüsünde katkıda bulunmak demektir. Parti gerekli olan tüm koşulları hazırlayarak üyelerini, parti görevleri ve ülke yönetimi için hazırlanmaya, bunun için bilgi ve becerilerini artırmaya ve geliştirmeye yöneltir. Parti üyeleri; özel yaşamlarında, görevlerinde, işlerinde ve üyesi buldukları kuruluşlarda, Partinin ilkelerine ve doğrultusuna uygun davranırlar ve çalışırlar. Üyeler; parti içinde çalışmalara katılarak, siyasal ve toplumsal hayatla ilgili bilgi ve yeteneklerini geliştirme ve siyasete aktarma hakkına sahiptir. Parti üyeleri, çalışmalarında parti ilkelerine göre davranacağıı kabul ve taahhüt etmiş sayılır. Parti görevleri, tüzük kuralları içinde, partililerin tümüne açıktır. Partideki görevlendirmelerde ve seçimlerde; parti içi demokrasi ve üyelik hukuku kuralları gözetilerek liyakat ve güven, en başta aranacak belirleyici ölçütler olarak kabul edilir. Parti görevleri, özel çıkarlar için kullanılamaz. Partili hiçbir görevli, partinin amaç ve hedeflerine aykırı davranış ve çalışmalara içine giremez.

BÖLÜM II ÜYELİK

A. ÜYELİĞİN BAŞLAMASI

Madde 5- Siyasi Partiler Kanunu'ndaki koşulları taşıyan, Parti Programı ve ilkeleri ile bu Tüzüğün koyduğu kuralları benimseyen her Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı sınıf, din, mezhep, dil, ırk, cinsiyet, aile, zümre ve meslek ayırımı gözetilmeden Hak ve Eşitlik Partisine üye olabilir. Üyelik başvurusu, üyelik başvuru belgesiyle, İlçe, İl ve Genel Merkez yönetimlerine, Partinin yetkilendirdiği kişilere ve bilgisayar ortamında açılan başvuru yerlerine yapılır. Başvuruda yapılacak işlemler, başvuru belgesinde yer alacak bilgiler ile belgenin çoğaltma, dağıtma, tutulma ve kullanma biçimi, üyeliğe geçiş süreci ile başvuru yerleri yönetmelikle düzenlenir.

Üyeliğe Giriş

Madde 6- Üyelik için sandık seçmen listesinde kayıtlı olduğu muhtarlık bölgesinin bağlı olduğu ilçe başkanlığına doğrudan başvurulur. Üyelik aday üyelikle başlar. Aday üye, asıl üyenin bütün yükümlülüklerini yerine getirir, ancak seçme ve seçilme hakkını kullanamaz. Aday üyeliğin başlangıç tarihi başvuru belgesinin Partinin yetkili makamına verilmesi tarihidir. Üye kayıt başvurusu en geç otuz gün içinde Genel Sekreterliğe ulaştırılır. Aday üyelik süresi en çok üç aydır. Bu süre, İl Yönetiminin önerisiyle Merkez Yönetim Kurulu tarafından kısaltılabilir.

Parti içi eğitim, Parti yönetim organlarının gerekli koşulları hazırlamaları durumunda, asıl üyeliğe geçişin zorunlu koşullarındandır. Parti içi eğitim Merkez Yönetim Kurulunca programlar ve görevlendirdiği yönetim birimlerince uygulanır.

B. ÜYELERİN HAK ve YÜKÜMLÜLÜKLERİ

Üyelerin Hakları

Madde 7 - Hak ve Eşitlik Partisi üyelerinin Partiden gerçekleştirilmesini isteyebilecekleri haklar şunlardır:

- a) Tüzük ve Programda yer alan konuların gerçekleştirilmesini isteme hakkı,
- b) Organlara seçme ve seçilme hakkı,
- c) Organ ve birimlerden görev isteme ve katılım hakkı,
- ç) Parti'nin Tüzük, Program ve politikaları ile ülke sorunları konusunda görüşlerini özgürce açıklamak ve öneride bulunmak hakkı,
- d) Parti hukuku, işleyişi ve uygulamalar ile ilgili olarak bilgilenme hakkı,
- e) Eğitim hakkı.

Üyelerin Yükümlülükleri

Madde 8 - Hak ve Eşitlik Partisi üyelerinin Partiyle ilgili yükümlülükleri şunlardır:

- a) Miktarı Tüzük'te belirtilen ödentisini düzenli olarak ödemek,
- b) Parti Tüzük, Program ve politikalarını izleyip öğrenmek,
- c) Parti ilkelerini, Kurultay kararlarını ve seçim bildirelerini en geniş toplum kesimlerine yaymak,
- ç) Partinin düzenlediği eğitim çalışmalarına eğitici ya da eğitilen olarak katılmak,
- d) Partinin Tüzük, Program ve politikalarını anlatarak Partiye yeni üyeler kazandırmak,
- e) Seçimlerde Partiye ve Partinin adaylarına oy kazandıracak çalışmalar yapmak,
- f) Siyasal çalışmalarda hukuk ve ahlâk kuralları ile Parti ilkelerine uymak,
- g) Kişilere değil, Program ve Tüzük'te öngörülen siyasal düşünce ve ilkelere bağlı olarak siyaset yapmak,
- ğ) Toplumsal yaşamın ve Parti görevlerinin gerektirdiği yetenekleri kazanmaya çalışmak,
- h) Yasa, Tüzük, Program, yönetmelik ve Parti organlarınınca verilen diğer görevleri yerine getirmek.

C. KAYITLARIN TUTULMASI

Parti Üye Genel Kütüğü

Madde 9- Aday üyeliği başarı ile sona erdirerek asıl üyeliğe geçişine ilçe yönetim kurullarınca karar verilenlerle, Merkez Yönetim Kurulunca doğrudan asıl üyeliğe kabul edilenler, Genel Merkez Üye Yazım Bürosunca, Parti Üye Genel Kütüğüne yazılır. Üye yazımları Tüzük ve yönetmelikte belirlenen kurallara uygun olarak Genel Merkezde Genel Sekreterliğe bağlı olarak çalışan Üye Yazım Bürosunca kayıt altına alınır ve bilgisayar ortamına aktararak Genel Merkezde toplanır. Böylece Parti Üye Genel Kütüğü oluşturulur. Asıl parti üyeleri ve çeşitli nedenlerle üyeliği sona erenlerle ilgili bilgileri içeren Genel Merkez Üye Kayıt Dosyasına "Parti Üye Genel Kütüğü" denir. Parti Üye Genel Kütüğü⁵nden hiçbir bilgi silinemez

Genel Merkez Üye Yazım Bürosu, Parti Üye Genel kütüğünü oluşturur ve ilgili makamlara gerekli bilgileri, kayıtları ve belgeleri ulaştırır.

Genel Merkez Üye Yazım Bürosu, her altı ayda bir, asıl üyeliği gerçekleştirenlerin çizelgesini, kesinleşme tarihlerini de belirterek, ilgili il ve ilçelere bildirir. İlçe ilgilisi asıl üyelerin isim çizelgelerini, ilgili belde ve muhtarlık bölgesi çalışma grubuna gönderir.

Genel Merkez Üye Yazım Bürosu⁵nce tutulan Parti Kütüğünün ilçe başkanlığına gönderilen nüshası üye kayıt defteri olarak işlem görür.

İl ve ilçe örgütlerinde üye listeleri başvuran üyelerin incelemesine açık tutulur. Parti Kütüğü' nün düzenleme, tutulma ve Kütük'ten yararlanma biçimi Parti Üye Genel Kütüğü Yönetmeliği ile belirlenir. Üyelik için başvurma, itiraz ve yazım kuralları, Genel Sekreterliğe bağlı Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'nun kuruluşu, işleyişi, kadroları ve çalışma yöntemleri, Parti Kimlik Belgesi'nin biçimi, Parti Kimlik Belgesi'nin hangi tarihlerde nasıl yenileneceği ve üyelikle ilgili işlemlerin nasıl yürütüleceği, Genel Sekreterlik tarafından düzenlenir.

Üye Kayıt Defterleri

Madde 10- Partiye üye olmak isteyen kişi, **dört nüsha Üye Giriş Beyannamesi** ve zorunlu belgeler ile sandık seçmen listesinde kayıtlı olduğu muhtarlık bölgesinin bağlı olduğu ilçe başkanlığına doğrudan başvurur. **Üye Giriş Beyannamesindeki** "Kişisel Bilgiler", "Parti Bilgileri" ve diğer başvuru bölümleri, başvuran tarafından eksiksiz doldurulur. Eksik doldurulmuş belgeler tamamlatılır. Aksi halde geçersiz sayılır.

Başvurana, görevli ilçe yöneticisi tarafından, **Üye Giriş Beyannamesinin bir sureti**, başvurunun alındığını gösteren "alındı belgesi" **olarak** verilir. **İlçe yönetim kurulu, Partiye alınmalarında yasal ve tüzüksel sakınca olmayanların dört nüsha Üye Giriş Beyannamesi ve zorunlu belgelerden birer nüshasını Genel Merkez Üye Yazım Bürosuna, birer nüshasını il yönetim kuruluna, gönderir. Birer nüshasını ilçe merkezindeki dosyasına koyar.**

Asıl üye kayıtları, İlçe başkanlıklarında yasaların, yetkili kamu makamlarının ve Parti Kütüğü'nün gerekli gördüğü bilgileri içerecek biçimde düzenlenen ve İlçe Seçim Kurulu başkanlığınca onaylanmış defterlere kaydedilir. İlçedeki üyelikle ilgili dosyalar ve defterler o ilçedeki üyelere açık tutulur.

Yurt dışındaki yurttaşlar, üyelik başvurularını bir yazı ile Genel Merkez Üye Yazım Bürosu'na yaparlar. Yazıya yurt dışında sürekli oturdukları yerin adresi ile, Türkiye'de iken sürekli oturdukları ilçedeki açık adresi ve nüfus hüviyet cüzdanının onaylı örneğim eklerler. Genel Merkez Üye Yazım Bürosu başvuru yazısını bir hafta içinde ilgili ilçe başkanlığına gönderir. İlgili ilçe başkanlığı, gerekli incelemeleri ve işlemleri yerine getirir.

Ç. ÜYELİK İŞLEMLERİ

Üyeliğe İtiraz

Madde 11- Aday üye başvuruları, başvuruyu alan organ veya kişi tarafından ilçe yönetimine, ilçe yönetimi oluşturulmamışsa il yönetimine gönderilir. Üyeliğe başvurular yedi gün içinde ilan edilir, ilan süresi **on** gündür. Bu süre içinde üyelik başvurusuna itiraz edilebilir. İlçe yönetiminin kararma karşı itiraz yedi gün içinde il yönetimine yapılır. İlçe ve il yönetimleri itiraz başvurularım **on** gün içinde karara bağlar. İlçe yönetimi kurulmamışsa itiraz, ilan süresi içinde il yönetimine yapılır. İl yönetiminin kararı kesindir. Bu süre içinde karar verilmemesi durumunda üyelik kabul edilmiş sayılır.

Karar, isteklinin partiye alınmaması yolunda ise bu husus, 15 gün içinde kendisine yazılı olarak bildirilir. İlçe yönetim kurulu, üyeliğe kabul etmemeye dair kararlarında gerekçe göstermek zorunda değildir. İstemi reddedilen kişi, ilçe yönetim kurulu kararının kendisine yazılı olarak tebliğinden itibaren, 7 gün içinde ilçenin bağlı olduğu il yönetim kuruluna itiraz edebilir. İl yönetim kurulunun, 15 gün içinde vereceği karar kesindir.

Merkez Yönetim Kurulu Kararı ile Üye Yazımı

Madde 12- Merkez Yönetim Kurulu Genel Başkanın ya da il yönetiminin önerisiyle Partiye yararlı olacağı düşünülen kişileri doğrudan asıl üye kaydedebilir. Bu yolla üyeliğine karar verilenlerin sayısı, o ilçe örgütündeki mevcut üyelerin yüzde onunu geçemez. İlk kez ve/veya yeniden oluşturulan ilçe örgütlerinde bu fıkradaki sınırlama uygulanmaz.

Yer değiştirme

Madde 13 - Partiye yazılı olduğu ilçeden ayrılan üye adres değişikliğini eski ve yeni ilçesine bildirmekle yükümlüdür. Kayıtlı olduğu ilçeden ayrılan üye bir ay içinde taşındığı İlçe Başkanlığına başvurarak üyelik kayıtlarının getirilmesini ister. Yer değişimi/adres değişikliği aynı ilçe yönetimi tarafından ilgili örgüt birimlerine ve Genel Sekreterliğe bildirilir. Birden çok ilçede üye olunamaz. Bu yasağa aykırı davranılması durumunda, Siyasi Partiler Kanunu kuralları uygulanır.

Üyelikten Ayrılma

Madde 14 - Parti'den ayrılmak isteyen üye, İlçe Başkanlığına yazılı olarak başvurur. İlçe Yönetim Kurulu, istemin ve imzanın kendisine ait olduğunu belirledikten sonra durumu bir hafta içinde ilgiliye, il yönetimine ve Genel Sekreterliğe bildirir. Üyelikten ayrılan kişiden Parti kimlik kartını geri vermesi, varsa diğer yükümlülüklerini yerine getirmesi istenir. Yükümlülüklerini yerine getirmeyenler için yasal yollara başvurulur.

Üyeliğın Düşmesi

Madde 15 - Parti üyeliğı, disiplin kumlu kararı ile üyelikten çıkarılma; yasada aranan üyelik niteliklerinin kaybedilmesi; bir başka Partiye üye olma ve ölüm durumlarında düşer. Üyeliğın düşmesi ile ilgili diğler hususlar Parti kütüğü yönetmenliğinde düzenlenir.

BÖLÜM III ÖRGÜTSEL YAPI

A. PARTİ ÖRGÜT VE ORGANLARI

Örgüt

Madde 16 - Parti örgütü, Genel Merkez organları, merkez dışı organlar, TBMM Parti grubu, İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis gruplarından oluşur. Parti tüzel kişiliği, Genel Merkezidir. Diğer örgüt kademeleri aşamalı olarak Genel Merkeze bağlıdır.

Genel Merkez Organları

Madde 17 - Parti'nin Genel Merkez organları şunlardır:

- a) Büyük Kurultay,
- b) Genel Başkan,
- c) Parti Meclisi,
- ç) Merkez Yönetim Kurulu,
- d) Merkez Disiplin Kurulu,
- e) Küçük Kurultay.

Parti, bunların dışında yetkili organların kararıyla yurtdışı temsilcilikleri, yan ve yardımcı kuruluşlar, birimler ve danışma kurulları oluşturabilir. Genel Merkezde, il, ilçe ve gerek görülen beldelerde partili kadın üyelerden "Kadın Kolları" ve partili gençlerden "Gençlik Kolları" ile diğer yardımcı yan kuruluşlar kurulabilir. Genel Merkezde, il ve ilçe yönetim birimlerinde çeşitli sorunlarla ilgili çalışma gurupları ve ayrıca Genel Başkanın önerisi ile Bilim ve Kültür çalışma kurulları kurulabilir.

Seçimli organların görev süresi yasalara uygun bir şekilde tüzükte belirtilen yetkili kurullarca uzatılmadığı takdirde iki yıldır.

B. BÜYÜK KURULTAY

Büyük Kurultayın Oluşumu

Madde 18- Büyük Kurultay doğal üyelerden ve İl Kurultaylarınca seçilen kurultay delegelerinden oluşur.

A- Doğal Üyeler

- a)Genel Başkan,
- b)Parti Meclisi üyeleri,
- c)T.B.M.M.'nin partili üyeleri ve partili bakanlar,

- d)Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve üyeleri,
e)Seçilmiş delegelerin %15'inden fazla olmamak kaydıyla, üyelikleri devam eden Parti Kurucuları (Parti Kurucuları, seçilmiş delegelerin %15'inden fazla ise %15 Tik kısım kura ile belirlenir).

B- Seçilmiş Üyeler

Büyük Kurultaya katılmak üzere İl Kurultaylarında o ilin T.B.M.M. üye sayısının iki katı olarak delege seçilir. Seçilen partiliye "Büyük Kurultay Delegesi", Partide aldıkları görev nedeniyle Büyük Kurultaya katılanlara "doğal üye" bunların tümüne "Büyük Kurultay Üyesi" denir. Büyük Kurultay üye tam sayısı, "Büyük Kurultay Üyelerinin" toplam sayısıdır. Büyük Kurultaya katılmak üzere seçilen delegenin Büyük Kurultay üyeliği süresi, ertesi olağan toplantıya kadardır. Yenileri seçilinceye kadar görevleri devam eder. Üst yönetim biriminin kurultay için belirlediği tarihten önce kurultayını yapmayan alt yönetim birimi, üst yönetim birimi kurultayına katılamaz ve seçilmiş olan eski delegelerin görevi sona erer.

C- Onur Üyeleri

Genel Başkanlık, Genel Başkan Yardımcılığı, Genel Sekreterlik, Genel Sekreter Yardımcılığı, Parti Meclisi ve Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, Merkez Disiplin Kurulu Başkan ve Üyeliği, Başbakanlık, Bakanlık, T.B.M.M. Üyeliği yapmış olanlar ile sendikaların, meslek kuruluşlarının, demokratik kitle örgütlerinin en üst birimlerinin başkanlarından partili olanlar ile kurultay üyesi olmayan İl Başkanları, parti üyesi Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ve Tüzük hükümlerine göre Genel Merkezde oluşturulan komisyonların, çalışma gruplarının başkanlarıdır. Kurultaya katılan onur üyeleri söz alabilirler ancak oy kullanamazlar.

Büyük Kurultayın Toplanması

Madde 19- Büyük Kurultay iki yılda bir olağan olarak toplanır. Bu süre Parti Meclisi kararıyla bir yıl uzatılabilir. Büyük Kurultayın toplanacağı yer, gün ve saat ile gündemi Parti Meclisi'nce belirlenir ve en az (15) gün önce Genel Başkanca duyurulur. Büyük Kurultay, Genel Başkanın, Parti Meclisi ya da Büyük Kurultay delegelerinin beşte birinin yazılı başvurusu üzerine MYK kararıyla ile kırk beş gün içinde son olağan kurultay üyelerinin katılımıyla olağanüstü toplantıya çağrılır. Yeterli çoğunluk sağlanamaması durumunda ikinci toplantı aynı gün ve çoğunluk aranmaksızın yapılır.

Görev ve Yetkileri

Madde 20 - Büyük Kurultay, Partinin en yüksek organıdır. Yasa ve Tüzük kuralları içinde, toplumun ve ülkenin genel sorunlarını ve parti tutumunu görüşüp karara bağlar.

Büyük Kurultay'ın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Partinin kesin hesabını kabul veya reddetmek,
- b) Genel Başkan, Parti Meclisini ve Merkez Disiplin Kurulunu seçmek,
- c) Parti Tüzüğü'nü değiştirmek,
- ç) Parti Programı'nı görüşüp onaylamak,
- d) Parti politikaları ile ilgili ilkeleri belirlemek,
- e) Parti Meclisi'nin çalışma raporunu görüşüp karara bağlamak,
- f) Partinin kapanmasına ve bir başka Parti ile birleşmesine ve bu durumda Parti mallarının tasfiye biçimine karar vermek,
- g) Yasaların ve Tüzüğün verdiği başka görevleri yapmak, yetkileri kullanmak.

Görüşme ve Karar

Madde 21 - Büyük Kurultay'ı, Genel Başkan, o yoksa vekili açar. Genel Başkan, önce Büyük Kurultay Başkanlık Divanının seçimini sağlar. Divan bir başkan, iki başkan yardımcısı, üç yazmandan oluşur. Divan, önce Genel Başkana söz verir.

Yasalarda ve bu Tüzük'te aksine bir hüküm bulunmadıkça Büyük Kurultay'da kararlar, katılanların salt çoğunluğu ile alınır. Parti, Tüzük ve Programı'nda değişiklik yapılmasına ilişkin olan veya Parti politikasını ilgilendiren konularda karar alınmasına dair önerileri karara bağlamak için, bunların Genel Başkan, Parti Meclisi veya kurultay üyelerinin en az yirmide biri tarafından ileri sürülmüş olması gerekir. Bu öneriler, kurultayca seçilecek bir komisyonda görüşüldükten sonra, komisyon raporuyla birlikte incelenir ve karara bağlanır.

Parti politikalarının belirlenmesine örgütün görüşlerinin yansımaları sağlamak için Parti Meclisi veya Merkez Yönetim Kurulu'nca doğrudan doğruya ya da il örgütlerinden gelip bu organlarda tartışıldıktan sonra hazırlanarak Büyük Kurultay'a sunulacak rapor ve karar tasarıları ile Parti Meclisi tarafından kurulmasına karar verilmiş komisyonların adları, Genel Başkanlık tarafından Büyük Kurultay tarihinin duyurulması ile birlikte il Başkanlıklarına ve TBMM Parti grubuna gönderilir.

Oluşturulacak komisyonlar için Parti Meclisi ve TBMM grubu ikişer, yan kuruluşlar birer temsilciyi; iller de hangi kurultay delegelerinin hangi komisyonlara katılacaklarını Genel Başkanlığa bildirirler. İl yönetim kurulları ilçe ve belde yönetim kurullarının temsilcileri ve o ilin Büyük Kurultay delegeleri kendi bölgelerinde toplantılar yaparak rapor ve karar tasarılarına

ilişkin önerileri görüşürler. Komisyonlarca hazırlanan raporlarla karar tasarıları Büyük Kurultayda görüşülerek sonuçlandırılır.

Tüzüğün aday ve organ seçimlerine ilişkin 55.maddesinin bu maddeye aykırı olmayan hükümleri Büyük kurultay seçimlerinde de aynen uygulanır.

Parti organlarına seçim; yargı gözetiminde, gizli oy, açık tasnif yöntemine göre yapılır. Seçimde bilgisayar ve diğer teknolojik olanaklardan yararlanılabilir.

Büyük Kurultay kararları tüm partilileri bağlar, bu kararlar basın ve diğer yollarla en geç on beş gün içerisinde örgüte ve kamuoyuna duyurulur.

Büyük Kurultayın olağan ve olağanüstü toplantıları, çalışma yöntemleri, "Büyük Kurultay Yönetmeliği" ile düzenlenir.

Merkez organlarında görevlendirilenlerin adları soyadları, doğum yer ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgahları ve nüfus cüzdanı örnekleri, 15 (on beş) günlük süre içinde doğrudan İçişleri Bakanlığı'na ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na verilir.

C. GENEL BAŞKANLIK

Genel Başkan

Madde 22 - Genel Başkan, Büyük Kurultay üyelerince gizli oyla ve üye tamsayısının salt çoğunluğu ile seçilir. İlk iki oylamada sonuç alınamazsa, üçüncü oylamada en çok oy alan seçilmiş sayılır. Büyük Kurultay'da seçimlere geçilmeden önce Genel Başkan adayları saptanır. Aday olmayanlar seçilemezler. Genel Başkanlığa aday olabilmek için, üye tam sayısının en az yüzde onunun yazılı önerisi gerekir. Bir delege, adaylardan sadece biri için imza verir.

Genel Başkan, görevinin yerine getirilmesinde ve yetkilerinin kullanılmasında kendisine yardımcılık etmek üzere Merkez Yönetim Kurulu üyeleri arasından Genel Başkan Yardımcısı ve Genel Sekreter adlarıyla yardımcılarını belirler. Uygun gördüğü sayıda Genel Başkan Yardımcısı görevlendirir. Genel Başkan Yardımcıları Genel Başkan'ın verdiği görevleri yaparlar. Genel Başkan'a bulunmadığı zamanlarda görevlendireceği bir Genel Başkan Yardımcısı veya Genel Sekreter vekalet eder. Genel Başkan Vekili, vekillik ettiği sürede Genel Başkanın yetkilerini kullanır. Genel Başkanlığın herhangi bir nedenle boşalması durumunda, Büyük Kurultay toplanıncaya kadar Parti Meclisi temsil yetkisini kendi içinden seçeceği bir üyeye tevdi eder en geç kırk beş gün içinde Büyük Kurultayı toplantıya çağırır.

Görev ve Yetkileri

Madde 23 - Parti tüzel kişiliğini Genel Başkan temsil eder. Bu anlamda, Adli, idari, mali ve benzeri her tür kamusal kurum ve kuruluşlar nezdinde davalı veya davacı olarak partiyi temsil eder veya bu alanlarda Genel Sekreterin kendi adına yetki kullanılmasına nezaret eder. Genel Başkan, partiyi bağlayıcı demeçler vermeye ve bildirimler yayınlamaya yetkilidir. Genel Başkan bu yetkisini görevlendireceği kimselere de kullandırabilir. Genel Başkan, disiplin kurulları dışında, bütün Parti örgütünün doğal başkanıdır. Disiplin kurulu dışında, her kademedeki yönetim birimini, kurulu, organı ve görevlileri, birlikte ya da ayrı ayrı toplantıya çağırabilir. Genel Başkan, Parti örgütünün ve organlarının, yasa, Tüzük, Program ve Büyük Kurultay kararları doğrultusunda düzenli ve verimli çalışması için her türlü önlemi alır, çalışmalar yapar, genel ve özel denetmeler yaptırır. Yetkili organlarca verilen kararların ilgililerce uygulanmasını denetler. Parti örgütüne ve ilgililere gerekli gördüğü bildirimleri yapar. Genel Merkez organları ile Partinin TBMM Grubunun uyumlu çalışmasını gözetir. Merkez Yönetim Kurulu üyelerini Parti Meclisinden seçer ve görevden alır, Merkez Yönetim Kurulu üyeleri arasında iş bölümü yapar, gerek görmesi halinde iş bölümünü değiştirir. Bilgi ve tecrübelerinden yararlanacağı kimseleri danışman olarak tayin eder. Genel merkezde hizmet birimlerinin kuruluş, kadro ve atama işlemleri ile sürekli istihdam olunacak hizmetli ve uzmanların tayin, terfi ve işten çıkarılmaları konularını, ilgili MYK üyesinin önerilerine göre karara bağlar. Genel başkan kanun, parti tüzüğü ve diğer mevzuatın kendisine vermiş olduğu tüm diğer görevleri yapar ve yetkileri kullanır.

Ç PARTİ MECLİSİ

Oluşumu

Madde 24 -

Büyük Kurultay delegesi olsun veya olmasın, partiye kayıtlı her üye parti organlarına aday olabilir veya aday gösterilebilir.

Parti Meclisi (PM), Genel Başkan ile, Büyük Kurultay tarafından seçilen **altmış (60)** asıl üyeden oluşur. Aldıkları oy sayısına ve sırasına göre Parti Meclisinin **onbeş(15)** yedek üyesi belirlenir. Üyeliklerde boşalma durumunda, Genel Başkan aldıkları oy sırasına göre yedek üyeyi çağırır. Parti Meclisi, resmi sonuçların alınmasından soma yedi gün içinde kendiliğinden toplanır. Parti Meclisi, en geç iki ayda bir, Genel Başkanın çağrısı üzerine ve Genel Başkanın başkanlığında olağan toplanır. Genel Başkanın, Merkez Yönetim Kurulu'nun ve kendi üyelerinden üçte birinin önerisi üzerine Genel Başkan'ın çağrısı ile bir hafta içinde olağanüstü toplanır. Genel Başkan Parti Meclisi üyelerine geçici veya sürekli görevler verebilir. Parti Meclisi'nin sekretarya görevini Genel Sekreterlik yapar. Gündemi, Genel Başkan'ın ve üyelerin görüşleri alınarak Genel Sekreterlik tarafından hazırlanır, Merkez Yönetim Kurulu'nca kesinleştirilir. Toplantının gündemi ve çağrıyla görüşülecek raporlar ve tasarılar üç gün önce üyelere gönderilir. Birbirini izleyen üç olağan toplantıya özürsüz

olarak katılmayan Parti Meclisi üyesinin üyeliğinin gizli oyla ve üye tamsayısının salt çoğunluğu ile düşürülmesine karar verilebilir. Parti Meclisi toplantılarına, Partinin TBMM Grubu Başkan Vekilleri ve Grup Yönetim Kurulu üyeleri de katılabilir, önerilerde bulunabilir, ancak oy kullanamazlar. Parti Meclisinin toplantı kuralları ve çalışma yöntemleri yönetmelikle belirlenir. Parti Meclisinde görev alan üyeler Siyasi Partiler Kanunu'nun 32 nci maddesindeki kısıtlamalar dışında üye kayıtlarının bulunduğu İl ve İlçe Başkanlığı ile İl ve İlçe Yönetim Kurullarında görev alabilirler.

Görev ve Yetkileri

Madde 25 - Parti Meclisi, Büyük Kurultay' dan soma Partinin en yüksek karar organıdır. Parti Meclisi'nin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Parti Programını, Büyük ve Küçük Kurultay kararları ile seçim bildirelerini topluma benimsetmek için gerekli hedefleri belirlemek, çalışma programının ilkelerini saptamak,
- b) Parti Programı, Büyük ve Küçük Kurultay kararları ve seçim bildireleri doğrultusunda iç ve dış gelişmelerle ilgili politika ve stratejileri belirlemek,
- c) Hükümet kurmaya, hükümete katılmaya, hükümetten çekilmeye karar vermek (Bu konuların görüşüldüğü Parti Meclisi toplantısına, TBMM Grup Başkanvekilleri ve Grup Yönetim Kurulu üyeleri katılır ve oy kullanırlar),
- ç) Seçimlere katılıp katılmamaya karar vermek, önseçim başta olmak üzere aday saptama yöntemini belirlemek, seçim bildirelerini onaylamak
- d) Bir ay soma yürürlüğe girmek üzere uluslararası kuruluşlara üye olmaya karar vermek,
- e) Merkez Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan yönetmelik tasarılarını görüşüp karara bağlamak,
- f) Yıllık bütçe, bilanço ve kesin hesabı inceleyip kabul etmek,
- g) Merkez Yönetim Kurulu'nca hazırlanan Büyük Kurultay gündemini görüşüp karara bağlamak,
- h) Genel Başkan'ın, Merkez Yönetim Kurulu'nun ya da Merkez Disiplin Kurulunun önerisi üzerine disiplin cezalarının kaldırılmasına karar vermek,
- ı) Yasaların, tüzüğün ve programın verdiği diğer görevleri yapmak, yetkileri kullanmak.

D. MERKEZ YÖNETİM KURULU

Oluşumu

Madde 26 - Merkez Yönetim Kurulu (MYK), Genel Başkan ile Genel Başkan tarafından Parti Meclisi içinden seçilen üyelerden oluşur.

Genel Başkan MYK üyeleri arasından yeteri kadar sayıda Genel Başkan Yardımcıları ve Genel Sekreter görevlendirir.

Üyeliklerin herhangi bir nedenle boşalması durumunda, Genel Başkan Parti Meclisi içinden yeni üyeleri seçer.

Genel Başkan, Merkez Yönetim Kurulu'nun başkamdır.

Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, Genel Başkanım onayı ile partililer ve uzmanlardan oluşan Genel Merkez çalışma grupları oluşturabilir. Merkez Yönetim Kurulu üyeleri, bu kurulda yapılacak görev tanımlarına ve işbölümüne göre, örgütlenme ve programdaki çalışma alanlarından birini ya da birkaçını yürütmek, kendine bağlı birim ve komisyonları yönetmekle yükümlüdürler.

Merkez Yönetim Kurulu üyeleri Partinin diğer kurullarında görev alamazlar.

Merkez Yönetim Kurulu ayda bir gün belirli bir saatte çağrı yapılmaksızın toplanır. İvedi durumlarda Genel Başkanın çağrısı ile daha erken toplantı yapılabilir. Üst üste üç olağan toplantıya özürsüz katılmayan üye, gizli oyla ve üye tam sayısının salt çoğunluğu ile üyelikten düşürülebilir.

Genel Başkan gerek gördüğünde, TBMM Grup Başkanvekillerini Merkez Yönetim Kurulu toplantısına çağırabilir. Grup Başkanvekilleri söz alır, öneride bulunabilir, oy kullanamazlar. Genel Başkan Merkez Yönetim Kurulu ile Grup Yönetim Kurulu'nu ortak toplantıya çağırabilir. Ortak toplantılarda oylama yapılmaz. Ancak Genel Başkan gerek görürse eğilim yoklaması yapar; bu yoklama bağlayıcı sayılmaz. Başkan, meslek kuruluşlarının partili başkanlarını ve Merkez Yönetim Kurulu⁵nca kurulmuş çalışma gruplarının üyelerini ve uzmanları Merkez Yönetim Kurulu⁵nun toplantılarına davet edebilir. Merkez Yönetim Kurulunda görev alan üyeler Siyasi Partiler Kanunu'nun 32 nci maddesindeki kısıtlamalar dışında üye kayıtlarının bulunduğu İl ve İlçe Başkanlığı ile İl ve İlçe Yönetim Kurullarında görev alabilirler.

Merkez Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri

Madde 27 - Parti'nin en üst yönetim ve yürütme organı olan Merkez Yönetim Kurulu:

- a) Büyük Kurultayın, Parti Meclisi⁵nin kararlarını uygular. Partinin Programını, ilkelerini, amaçlarını duyurmak, yaymak, benimsetmek, Partiyi seçimlere hazır bulundurmak ve seçimleri kazanarak iktidar olmak için her türlü girişimi yapar, önlemleri ve kararları alır.
- b) Parti örgütünü yönetir, çalışmalarını yönlendirir, örgütle sürekli iletişim ve işbirliği sağlar, örgütün sorunlarını çözer ve örgütün yaptığı önerileri inceler, gerekenleri karara bağlar. Parti örgütünün yasalara, Tüzük ve yönetmeliklere uygun çalışmasını izler, denetler ve sağlar.
- c) Partinin hukuki varlığını korur. Bunun için yasalara ve Tüzüğe uygun bütün kararları alır. Partinin yasal davranış ve uygulama içinde olmasına özen gösterir. ç) Büyük ve Küçük Kurultayı, olağan veya olağanüstü toplantıları yasalara ve Tüzüğe uygun şekilde hazırlar, gününü, gündemini, yerini belirler. Parti Meclisi⁵nin oyuna sunar.

- d) Parti Programı, Büyük Kurultay kararları ve seçim bildirgesi çerçevesinde Partinin politikasını, stratejisini ve seçim bildirelerini hazırlayıp Parti Meclisi'nin onayına sunar. Bunların toplumda anlaşılıp benimsenmesi için gereken çalışmayı yapar.
- e) Partinin hükümetle, başka partilerle ilişkilerini düzenler ve bu konuda gereken kararları alır.
- f) Toplumsal amaçlı demok ve kulüpler, demokratik kitle örgütleri, sendikalar, meslek odaları ve benzeri kuruluşlarla ilişkileri düzenler.
- g) Partinin kurduğu ya da katıldığı hükümetin programı ile ilgili görüşlerini belirler, Parti Meclisi'ne sunar.
- ğ) Başka partilerden gelen katılma, işbirliği veya birleşme konularında belirlediği görüşlerini Parti Meclisi'ne sunar.
- h) Araştırma, yayın, parti içi eğitim çalışmalarını düzenler ve yürütür. Eğitim konularını saptar, eğitim konusunda yararlanılacak bilgi, belge ve kaynakları hazırlar.
- ı) Çalışma raporunu hazırlar, Büyük Kurultaya sunulmak üzere Parti Meclisi'nin onayına sunar. Kurultayda görüşülecek karar tasarılarını ve önerilerini hazırlar, Parti Meclisi'ne sunar.
- i) Yıllık bütçeyi hazırlar. Parti Meclisi'nin onayına sunar ve uygular. Parti kesin hesabını hazırlayıp onay için Parti Meclisi'ne sunar. Süresi içinde Genel Başkan adına Anayasa Mahkemesi'ne ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.
- j) Partinin uluslararası ilişkilerini düzenler, çalışmaları yürütür.
- k) Tüzüğün öngördüğü yönetmelikleri hazırlayıp, Parti Meclisi'ne sunar. Onaylandıktan sonra uygular, örgütte uygulanmasını izler ve denetler.
- l) Yasa ve Tüzük kurallarına uygun çalışmayan örgüt birimi görevlilerini görevlerinden alır, geçici kurullar atar, süresi içinde olağanüstü kurultaylarını yapmalarını sağlar.
- m) Belde Başkanı ve Belde yönetim kurulu seçimlerinin, İlçe ve İl Kurultaylarının belirlenen zamanda ve sürelerde Tüzüğe ve yönetmeliğe uygun yapılmasını izler, denetler ve sağlar.
- n) Partinin amaçlarına uygun olarak, taşınır ve taşınmaz mal ile taşıt araçları alır, kullanır, işletir veya satar.
- o) Partililerin, Tüzükteki siyasal yaşam anlayışı ve çalışma ilkeleri çerçevesinde özveri ve hoşgörü içinde ülke ve toplum yararına hizmet etmelerini izler, denetler ve sağlar.
- ö) Parti gelirlerini arttırmak amacı ile her türlü önlemi alır, gelir makbuzları bastırır, örgüte gönderir.
- p) Disiplin cezalarının bağışlanması istemleri ile ilgili dosyaları hazırlar ve Parti Meclisi'nin onayına sunar.
- r) Belirli konuların incelenmesinde, izlenmesinde, bilimsel çalışmaların yürütülmesinde, üyelerinden birini veya birkaçını görevlendirebilir, bu amaçlarla komisyonlar kurabilir. Bu komisyonlarda partili TBMM üyelerini ve partilileri görevlendirebilir.

s)Tüzüğün diğer maddelerinde Merkez Yönetim Kurulu⁵na verilen görevleri yerine getirir ve gerekli kararları alır.

ş)Merkez Yönetim Kurulu'nun çalışma ilkeleri ve yönetim esasları yönetmelikle düzenlenir.

E. GENEL SEKRETERLİK

Genel Sekreter

Madde 28 - Genel Sekreter, Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri arasından Genel Başkan tarafından seçilir. Genel Sekreter, Genel Başkan'ın onayıyla Merkez Yönetim Kurulu içinden bir ya da birden fazla genel sekreter yardımcısı seçer; görev alanlarını yazılı olarak düzenler. Genel Sekreterin yokluğunda, Genel Başkanın onayı ile Genel Sekreter Yardımcısı kendisine vekalet eder.

Görev ve Yetkileri

Madde 29 - Genel Sekreter, Genel Başkan'a bağlı olarak görev yapar. Görevleri şunlardır:

- a) Genel Sekreter, genel evrak kaydının tutulmasını sağlar. Partinin yazışma ve haberleşme birimidir. Partinin bütün resmi ve parti içi yazışmaları, Genel Sekreterin gözetim ve denetimi altında Genel Sekreterlik aracılığıyla yapılır.
- b) Genel Sekreter, parti örgütünün başvurma, haberleşme ve genel evrakının muhafaza edildiği birimdir. Gelen evrakı bekletmeden ilgili Genel Başkan Yardımcılarına ulaştırır.
- c) Genel Sekreter, partinin üye genel kütüğünün tutulmasını ve parti arşivinin düzenlenmesini sağlar.
- ç) Genel Sekreter, Genel Başkan Yardımcıları ile görüşüp, Genel Başkanı bilgilendirerek MYK gündemini ve Genel Başkanın belirleyeceği PM gündemini hazırlar. MYK ve PM toplantısı tutanaklarının düzenlenmesi ve kararların imzalanmasını ve muhafaza edilmesini sağlar.
- d) Genel Sekreter, davacı ve davalı olarak bütün yargı mercilerinde, özel veya resmi daire, kurum ve kuruluşlarda, gerçek kişiler, özel veya resmi tüzel kişilerle olan ilişkilerde Genel Başkan adına bizzat veya vekille partiyi temsil eder.
- e) Genel Merkez'e personel alımı ile daimi kadrolarda görevli personelin tayin terfi ve iş akitlerinin feshi konularını Genel Başkan'ın görüşünü alarak Merkez Yönetim Kurulu'na sunar,
- f) Yasa, Tüzük ve yönetmelikle kendisine verilen diğer görevleri yapar.

F. İDARİ VE MALİ İŞLERDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN YARDIMCISI

Madde 30 - Genel Başkan tarafından Merkez Yönetim Kurulu üyeleri arasından seçilir. Saymanlık işlerine de bakar. Görevi ile ilgili planlama ve

uygulamalarını Genel Sekreter ile koordine ederek Genel Başkan⁵ m onayı ile yürütür. Yokluğunda yerine Genel Başkan Yardımcılarından biri vekalet eder.

Görev ve Yetkileri

Madde 31 - Görev ve yetkileri şunlardır:

- a) İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı, Parti gelir ve giderlerinin yetkili kurulların kararma dayalı olarak toplanması ve harcanmasını açıklık, dürüstlük ilkeleri ile ilgili mevzuat hükümlerine ve muhasebe esaslarına uygun olarak yapmakla yetkili, görevli ve sorumludur.
- b) Yıllık bütçe tasarılarını, yıl sonu bilançosunu ve kesin hesapları düzenler. İllerden, ilçelerden gelen kesin hesapları, Genel Merkez kesin hesabı ile birleştirir ve MYK'nın onayına sunar.
- c) Bütçe işlemlerinin zamanında yapılmasını ve ilgili yerlere ulaştırılmasını sağlar ve gerçekleştirir,
- ç) Parti mal varlığının ve demirbaşlarının korunmasını ve kullanımını gözetir,
- d) Yasaların, Tüzüğün, yönetmeliklerin verdiği diğer görevleri yapar.

G. MERKEZ DİSİPLİN KURULU Oluşumu

Madde 32 - Merkez Disiplin Kurulu (MDK), Büyük Kurultay'ca seçilen dokuz (9) asıl ve beş (5) yedek üyeden oluşur. Kurul, resmi sonuçların alınmasından sonra yedi gün içinde en yaşlı üyenin başkanlığında toplanarak iş bölümü yapar.

Görev ve Yetkileri

Madde 33 - Merkez Disiplin Kurulu'nun yetki ve görevleri ile çalışma esasları, kendi hazırlayacağı ve Parti Meclisi tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

H. KÜÇÜK KURULTAY Oluşumu

Madde 34 - Küçük Kurultay, Genel Başkan'ın başkanlığında, Parti Meclisi, Merkez Disiplin Kurulu üyeleri, TBMM Grup Yönetimi ve İl Başkanlarından oluşur. Küçük Kurultay'a, Genel Başkan tarafından Partili Bakanlar, Milletvekilleri, İl ve Büyükşehir Belediye Başkanları, merkezdeki yan ve yardımcı kuruluşların başkan ya da temsilcileri de çağırabilir. Genel Başkan, Küçük Kurultay'ı yönetmek üzere divan oluşturabilir. Küçük Kurultayın sekretarya görevini Genel Sekreterlik yapar. Küçük Kurultay yılda en az bir kez olağan; Genel Başkanın istemi, İl Başkanlarının veya Partili milletvekillerinin dörtte birinin çağrısıyla olağanüstü toplanır.

Görevleri

Madde 35 - Bir danışma organı olan Küçük Kurultay'ın görevleri şunlardır:

- a) Parti'nin il, ilçe ve beldelerdeki örgütlenme düzeyi hakkında merkez organlarını, milletvekillerini, bakanları ve il başkanlarını bilgilendirmek,
- b) Genel Merkez ve TBMM'deki çalışmalar hakkında il örgütlerini bilgilendirmek,
- c) İl örgütleri arasında iletişim ve dayanışmayı sağlamak,
- ç) Örgütlenme ve Parti politikaları hakkında görüş bildirmek.

Küçük Kurultay kararları, uygun yöntemlerle örgüte ve kamuoyuna duyurulur. **I GENEL**

MERKEZİN ÖTEKİ BİRİM VE KURULUŞLARI Parti Teftiş Kurulu

Madde 36 - Parti yönetim organları ve yöneticilerinin ; anayasa, yasa ve parti mevzuatına uygun olarak iş ve işlemler yapıp yapmadıkları ; partiyi geliştirme, temsil etme, bütçe konusunda yeterli, yöntemli, sürekli ve ısrarlı çalışmalar içinde olup olmadıklarını araştırmak, yapılan şikayet ve ihbarları soruşturmak üzere, Genel Başkan tarafından partililerden bir Teftiş Kurulu oluşturulur.

Teftiş Kurulu'nda görev yapacak müfettişlerin sayısı Genel Başkan tarafından belirlenir.

Teftiş Kurulu bağımsız olup doğrudan Genel Başkan'a bağlıdır. Genel Başkan'a talimatı ile çalışır. Genel Başkan ve Genel Başkan'ın uygun göreceği partinin yetkili organlarına bu bağlamda denetim raporları hazırlayıp sunar.

Teftiş Kurulunun görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma yöntemleri ve raporlama biçimleri, yönetmelik ve yönergelerle belirlenir.

Yurtdışı Temsilcilikler

Madde 37 - HEP AR; vatandaşlarımızın ve uluslararası temsilcilik ve ilişkilerimizin yoğun olduğu ülkelerde, o ülkelerin mevzuat ve uygulamalarını gözeterek, aşağıda isimleri yazılı ülke ve yerlerde, Genel Başkan'ın teklifi Merkez Yönetim Kurulu'nun kararı ile yurtdışı temsilcilikler oluşturur.

ABD : Washington D.C., Atlanta, Chicago, Houston, Los Angeles, Miami, New York, Paterson, San Francisco, Seattle

Almanya : Berlin, Dortmund, Frankfurt, Hamburg, Köln, Münih, Stuttgart Arnavutluk : Tiran

Avustralya : Canberra, Melbourne, Sydney

Avusturya : Viyana
Azerbaycan : Bakü
Belçika : Brüksel
Bosna Hersek : Saray bosna, Mostar
Bulgaristan: Sofya, Kırcaali
Çin Halk Cumhuriyeti: Pekin, Şanghay
Finlandiya: Helsinki
Fransa : Paris, Strazburg
Hollanda : Amsterdam
Irak : Kerkük
İngiltere : Londra
İran : Tahran, Tebriz
İrlanda : Dublin
İsveç: Stockholm
İsviçre : Bem, Cenevre, Zürich
İtalya : Roma
Kanada : Ottawa, Calgary, Edmonton, Montreal, Toronto, Vancouver
Kazakistan : Astana, Almatı Kırgızistan : Bişkek Kosova : Priştine
KKTC : Lefkoşa, Gazimağusa, Girne Macaristan : Budapeşte Makedonya :
Üsküp Norveç : Oslo
Özbekistan : Taşkent, Buhara, Semerkand
Romanya : Bükreş
Rusya : Moskova, Kazan
Tacikistan : Duşanbe
Türkmenistan : Aşkabad, Merv
Ukrayna : Kiev, Simferopol, Kırım
Yunanistan : Atina, Gümülcine, Selanik

Yurtdışında yaşayan yurttaşlar Parti Tüzüğü uyarınca Parti'ye üye olabilirler. Yurtdışında yaşayanların aday üyelikten üyeliğe geçiş işlemleri, öteki üyelerle aynı koşullara bağlıdır.

Yurtdışı temsilciliklerin çalışma usul ve esasları çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Yardımcı Kuruluşlar, Yan Kollar

Madde 38 - Parti Meclisi kararı ile Genel Merkeze yardımcı olmak üzere, birimler ve komisyonlar oluşturabilir. Benzer görevlendirmeler Merkez Yönetim Kurulu kararı ile il ve ilçe örgütlerinde de yapılabilir. Parti'nin gereksinimleri

doğrultusunda, bu Tüzük'te düzenlenen örgüt birimlerine yardımcı olmak ve çalışmalarını kolaylaştırmak amacıyla Kadın Kolları ve Gençlik Kolları adı altında yardımcı kuruluşlar kurulabilir.

Kadın ve Gençlik Kolları

Kadın ve Gençlik Kollarına Üye Olmak

Tüzükte yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış her kadın, kadın kolu üyeliğine mahsus deftere kaydı yapılarak kadın kolu üyeliğini kazanmış olur.

Tüzükte yazılı şartlara göre parti üyeliğini kazanmış ve 30 yaşından(dahil) büyük olmayan her üye, ayrıca gençlik kolu defterine kaydedilmekle gençlik kolu üyeliğini kazanmış olur.

Kadın ve Gençlik Kolları Üyeliği Defteri

Parti üyeliğini kazanmamış olanların, doğrudan kadın veya gençlik kollarına üyelik kaydı yapılamaz.

Parti üyelerinden yukarıda yazılı nitelikleri taşıyanların, Genel Merkez tarafından hazırlanmış ve il başkanlığı tarafından onaylanmış ve mühürlenmiş, 'Kadın Kolu Üye Defteri' ve 'Gençlik Kolu Üye Defteri' adlı defterlere üyelik yazımları yapılır. Böylece kadın ve gençlik kolu üyeliği kazanılmış olur. Kayıtlar köy ve mahalle düzeni içinde ve sıra numarası verilerek yapılır. Kaydın yanına ilgilinin parti üyelik numarası ile mahallesi de, karşılıklı kontrol yapabilmek amacıyla ayrı bir sütunda belirtilir.

Gençlik kolu kademe organlarında 30 yaşından önce görev almış olanların üyelikleri görev dönemi sonuna kadar devam eder.

Parti üyeliği sona eren kişinin buna bağlı olarak kadın ve gençlik kolu üyeliği de sona erer.

Kadın ve Gençlik Kollarının Örgüt Kademe Organları

Genel Merkez Teşkilatı

- Kadın / Gençlik Kolu Büyük Kurultayı
- Genel Merkez Kadın / Gençlik Kolu Başkan
- Kadın / Gençlik Kolu Meclisi
- Kadın / Gençlik Kolu Yönetim Kurulu

İl Örgütü

- Kadın / Gençlik Kolu İl Kurultayı
- Kadın / Gençlik Kolu İl Başkan
- Kadın / Gençlik Kolu İl Yönetim Kurulu

İlçe Örgütü

- Kadın / Gençlik Kolu İlçe Kurultayı
- Kadın / Gençlik Kolu İlçe Başkanı
- Kadın / Gençlik Kolu İlçe Yönetim Kurulu

Belde Örgütü

Mahalle ve Köy Temsilcilikleri

Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Organlarının Oluşumu, Delege ve Kurultaylarına İlişkin Ortak Hükümler

Kadın ve gençlik kolları kademe organları üyelerinin asıl ve yedek sayıları ile Kurultay kongre delegeliklerinin seçilmiş ve tabii delege sayıları, partide muadili örgüt kademesi ve kurultayının aynıdır. Ancak partinin ilgili genel başkan yardımcısının olurlarını almak kaydıyla, ilgili kolun Yönetim Kurulu, kademe organı üye sayıları ile kurultay sayılarını artırmaya veya azaltmaya yetkilidir.

Kadın ve gençlik kolları olağan kurultay takvimi, parti kurultayının yapılmasını engellemeyecek ve parti büyük kurultayından önce tamamlanmış bir zamanda olmak üzere, partinin ilgili genel başkan yardımcısının olurlarına göre, kolun Merkez Yönetim Kurulu'nca kararlaştırılır.

Kararlaştırılan kurultay takvimine göre il kurultay tarihleri kolun Merkez Yönetim Kurulu'nca, ilçelerin kurultay tarihleri, kolun il yönetim kurulunca, kararlaştırılır.

- Kadın ve gençlik kolları delege seçimleri ve kurultayları, partinin o yerde kurulu kademe yönetim kurulunun gözetim ve denetimi altında yapılır. Parti örgüt kademe delege seçimleriyle ilgili seçim kuruluna atıf olunan tüm onay ve yetkiler, parti kademe yönetim kurulu tarafından kullanılır. Ancak seçim işlem ve sonuçlarıyla ilgili itirazlar, partinin bir üst kademe yönetim kurulu başkanı tarafından iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Kadın ve gençlik kollarının genel merkez kongreleri ise, parti Merkez Yönetim Kurulu'nun olur verdiği tarihte ve onun gözetim ve denetimi altında yapılır. Merkez kurultayı ile ilgili delege liste onayı, seçim işlem ve sonuçlarına dair itirazları incelemek ve sonuçlandırmak, parti Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılır ve kesin olarak karara bağlanır.

Tüzüğün, parti örgüt kademe kurultaylarıyla ilgili kurultay hazırlıkları, divan oluşumu, adaylık, adaylıkların kesinleşmesi, aday listeleri, oy pusulaları, oy şekli, oyların sayım ve dökümü, organ üyeleri arasında iş bölümü, boşalmaların

doldurulması, organın düşmüş sayılması halini düzenleyen hükümleri, eş düzey kadın ve gençlik kolları organları hakkında da uygulanır.

Kurultaylarda kullanılacak oy pusula ve zarfları, seçim kurulu mührü yerine, gözetim ve denetimi yapan parti kademe organının mührü ile mühürlenir. Kadın ve gençlik kolları, köy ve mahalle ölçeğinde parti kademe örgütü ile birlikte gruplar oluşturarak parti çalışması yapabilirler.

Kadın ve Gençlik Kolları Kademe Başkan ve Üyelerinin Yetki ve Görevleri

Kadın ve gençlik kolları kademe başkan, yönetim kurulları, Partinin o yerde kurulu örgüt kademe organlarının yetkilerini, kendileri açısından aynen kullanırlar. Bu kolların kurulu oldukları yerde Partinin temsili, Parti örgüt kademe yönetim kurulu Başkanı'na aittir. Kadın ve gençlik kolları, Partinin o yerde kurulu örgüt kademesine bağlı, uyumlu ve eş güdüm içinde çalışırlar. Dış yazışmaları, Parti Yönetim Kademesi aracılığıyla yaparlar.

Kadın ve gençlik kolu başkanları görevli oldukları yerdeki örgüt kademesi yönetimi kurullarının doğal üyesidirler. Bu sıfatla oy hakkı olmaksızın toplantılara katılır, müzakerelere iştirak ederler. **Kadın ve Gençlik Kollarına İşten El Çektirme.**

"Tüzüğün, parti örgüt kademeleriyle ilgili el çektirme nedenlerini düzenleyen hükümleri, aşağıda belirtilen koşullarla kadın ve gençlik kolları hakkında da uygulanır.

Kadın ve Gençlik Kolları alt kademe başkan ve üyelerine işten el çektirme işlemlerini yukarıdaki esaslara göre icra etmeye kadın ve gençlik kolları yönetim organları gibi eş düzey parti örgüt yönetim organları da yetkilidir. Parti MYK, yan kuruluşlar alt kademe örgütleriyle ilgili her tür probleme her aşamada el koymaya yetkilidir.

MYK'nun bu konuda vereceği kararlar parti içi işlemler açısından kesindir. Parti MYK, el çektirme nedenlerinin varlığı halinde, ilgili genel başkan yardımcısının talebi üzerine veya re'sen, kolların merkez organları dahil her kademedeki yönetim başkan ve üyelerine kısmen veya tamamen el çektirebilir. Kolların Genel Merkez organlarına işten el çektirilmesi halinde kolun merkez organı, yapılacak ilk kurultaya kadar görev yapmak üzere partinin Merkez Yönetim Kurulunca atama ile oluşturulur.

BÖLÜM IV

MERKEZ DIŞI ÖRGÜTLER

A. İL ÖRGÜTLERİ

İl Organları

Madde 39 - İl örgütü organları Şunlardır:

- a) İl Kurultayı,
- b) İl Başkanı,
- c) İl Yönetim Kurulu,
- ç) İl Disiplin Kurulu,

İl Kurultayı

Madde 40 - Merkez Yönetim Kurulu'nun hazırlayacağı takvime göre iki yılda bir toplanır. Bu süre en çok bir yıl uzatılabilir. Ayrıca, yılda bir defa seçimsiz olarak toplanır ve siyasal çalışmalara yön verir.

Merkez Yönetim Kurulu kararı, kendi üyelerinin beşte birinin çağrısı ya da seçim kurulunun seçim sonuçlarını iptali üzerine olağanüstü toplanır.

İl Kurultayı, ilçe kurultaylarınca seçilen delegelerden oluşur. İl Kurultayı delege sayısı en çok 600⁵dür. O ilin partili milletvekilleri ile yönetim ve disiplin kurulları başkan ve üyeleri İl Kurultayının doğal üyeleridir.

Geçici yönetim kurulu başkan ve üyeleri de kurultaya katılma hakkına sahiptirler. Ancak geçici il yönetim kurulu başkam ve üyelerinden delege sıfatı olmayanların kurultayda oy kullanma hakkı yoktur.

İl'de kayıtlı eski Genel Merkez yöneticileri, İl'de kayıtlı eski TBMM Üyeleri, eski İl Başkanları, İl'de kayıtlı eski İl ya da Büyükşehir Belediye Başkanları İl Kurultayının onur üyeleridir. Onur üyeleri il kurultayına katılır, söz alabilir ancak oy kullanamazlar.

İl Kurultayı, gündemde belirtilen konuları karara bağlar ve İl Başkam ve İl Yönetim Kurulu üyeleriyle yedeklerini, İl Disiplin Kurulu üyeleri ile yedeklerini, Kurultaya katılacak İl delegelerini gizli oyla seçer.

İl kurultaylarının tarihi Merkez Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Çoğunluk aranmadan yapılacak ikinci toplantılar için aynı gün kararlaŐtırılabilir.

İl Kurultaylarının günü, yeri, saati ve gündemi, on beş gün önce İl, İlçe ve Belde Başkanlıklarında ilan edilir. İl Kurultayları, sayısı altı yüzü geçmiyorsa üyelerle, bu sayı geçiliyorsa İlçe Kurultaylarının ilçe üye sayısı ve oy oranlarına bağlı olarak seçtikleri kurultay delegesi ile doğal delegelerin katılımıyla toplanır.

Başkan ve yönetim kurulu üyeleri, kurultaylarında üyesi oldukları kurulun aklanması için yapılan oylamalara katılmazlar.

İl kurultayında seçilen parti organlarıyla Parti Tüzüğünde belirtilen bir göreve seçilenlerin adları, soyadları, doğum yer ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgahları ve nüfus cüzdanı örnekleri, o mahallin en büyük mülki amirliğine seçilme veya atanmadan başlayarak 15 (on beş) gün içinde yazı ile bildirilir.

İl Başkanı

Madde 41- İl Kurultayınca Genel Başkanın seçilme esaslarına göre gizli oyla seçilir. İl çevresinde Partinin temsilcisidir. İl Yönetim Kuruluna, İl ya da Büyükşehir Belediye Meclisi Parti Grubuna, İl Genel Meclisi Parti Grubuna başkanlık eder.

İl Yönetim Kurulu

Madde 42- İl Yönetim Kurulu, **nüfusu 1.000.000' a (bir milyona) kadar olan illerde başkan hariç 7 (yedi), nüfusu 1.000.000'u (bir milyonu) aşan illerde başkan hariç 10 (on) üyeden oluşur.** İl yönetim kurulu üyeleri ile bu üyelerin yarısı kadar yedek üye İl Kurultayında gizli oyla ve aldıkları oy sırasına göre seçilirler. Üyeliklerde boşalma olduğunda yedek üyeler sıra ile göreve getirilir.

İl ve İlçe başkanları ile yönetim kurullarında görev alan üyeler, diğer bir İl ve İlçe Başkanlığı ile yönetim kurullarında görev alamazlar. Ancak İl ve İlçe Başkanları ile İl ve İlçe Yönetim Kurulunda görev alan üyeler, Belde Başkanlığı ve Belde Yönetimlerinde görev alabilirler.

İl Başkanı, İl Yönetim Kurulu üyeleri arasından yeteri kadar başkan yardımcısı ve İl Sekreter Üyesi belirler. İl Başkan il başkan yardımcılarının görev alanlarını belirler. Başkan yardımcılarında biri saymanlık görevini üstlenir. İl Başkanının yokluğunda belirlediği il başkan yardımcısı veya il sekreteri vekalet eder. İstifa eden, görevden alınan veya değiştirilen anılan yardımcılar ve il sekreterinin yerine il başkanı atama yapar ve görev dağılımını yeniden belirler, değişiklikler Genel Merkez ve il örgütüne bildirilir.

Yönetim kurulları en geç on beş günde bir, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve aynı çoğunlukla karar alır. Kararlar, defterine yazılır ve imzalanır. Özürsüz olarak üst üste üç olağan toplantıya gelmeyen üyenin üyeliği düşer. Yerine yedeği gelir. Geçerli ve kabul edilebilir bir mazereti olmadan üst üste üç olağan toplantısını yapmayan il başkanı ile il yönetim kurulunun düşmüş sayılmasına Merkez Yönetim Kurulunca karar verilebilir.

Her yönetim kurulu, yaptığı çalışmalarını ayda bir üst yönetim birimine rapor eder. Başkan yardımcısı ve il sekreteri, başkan tarafından görevden alınabileceği gibi, il yönetim kurulu, üyelerinin üçte birinin yazılı önerisi bu

görevlileri gizli oyla ve üye tam sayısının üçte ikisinin güvensizlik kararı ile görevden uzaklaştırabilir.

Merkez Yönetim Kurulu, çalışmaları Parti Tüzük ve Program ve politikalarına aykırı ya da yetersiz bulunan, başlatılan bir disiplin işlemi nedeniyle görevde kalması sakıncalı sayılan il yönetimini üçte iki çoğunlukla görevden alabilir.

Görevden alma, istifa, disiplin işlemi ya da başka bir nedenle başkanlığın boşalması durumunda yönetim kurulu kendi içerisinde yeniisini seçerek görevlendirir.

Asil ve yedeklerin çağrılmasına karşın yönetim kurulu üye tam sayısının altına düşülmesi durumunda, kırk beş gün içinde il kurultayı toplanarak yeni il yönetim kurulunu seçer. Bu süre içerisinde il kurultayı için yeni delegeler seçilmiş değilse, kurultay eski delegelerle toplanır.

İl Sekreter Üyesi, il yönetim kurulu toplantı ve tutanaklarını düzenler, kararları karar defterine geçirir, imza edilmesini sağlar. İlçelerdeki üye yazım işlerini izler ve denetler, Partinin her türlü yazışma işlerinin yürütülmesini ve arşivin düzenlenmesini sağlar. İl Sayman Üyesi, ilin hesap işlerini yürütür. Gelir ve gider işlemlerinin zamanında ve yasalara uygun olarak yapılmasını sağlar. İlçe Sayman Üyelerinin çalışmalarını izler, denetler ve gerekli uyarıları yapar. Partiye yeterli ve düzenli gelir sağlanmasına çalışır. Partinin demirbaşlarının ve malvarlığının korunmasını gözetir. Parti içi eğitimden sorumlu olan yönetim kurulu üyesi ilçelerdeki, parti içi eğitim çalışma programlarının hazırlanmasında ilçe yönetimine yardımcı olur. Eğitim konularında Genel Merkezle ilçeler arasındaki iletişim ve eşgüdümü sağlar.

İl Yönetim Kurulunun Görevleri

Madde 43 - İl Yönetim Kurulları, ilde Parti'nin başarısı ve amaçlarının gerçekleştirilmesi için yapılacak çalışmaları verimli ve uyumlu biçimde yürütmekle yükümlüdürler. Görevleri şunlardır:

- a) Programı, Tüzük kurallarını, Kurultay ve üst organ kararlarını uygulamak; alt yönetim birimlerinin bunlara uymasını sağlamak ve denetlemek,
- b) Parti'nin Tüzük ve Programını, politikalarını açıklamak ve benimsetmek için çalışmak,
- c) Başka Partilerin çalışmalarını izlemek,
- ç) Parti'nin üye sayısının çoğaltılması için çalışmak,
- d) Hazırlanan Parti içi eğitim programlarını uygulamak,
- e) Üst organın bilgisi ile görev bölgesinde, siyasal, toplumsal, kültürel ve bilimsel konularda çalışma birimleri, komisyonlar kurmak, toplantılar ve başka etkinlikler düzenlemek,

- f) Genel ve yerel seçimlerde Parti adaylarının kazanması için gerekli çalışmaları yapmak,
- g) Bir önceki yıla ilişkin uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabı Nisan ayı, ilçeleri de içerecek biçimde il örgütünün yıllık bütçesini de Ekim ayı sonuna değin Genel Saymanlığa göndermek,
- ğ) Süresi içinde yasal haklarını kullanmak, görevlerini yerine getirmek,
- h) Üyelere, yerel gereksinimlere göre sekreterlik ve saymanlık dışında da görevler vermek, görevleri değiştirmek, görevden almak,
- ı) Yasaların ve parti içi düzenlemelerin kendisine yüklediği öteki görevleri yapmak.

II Disiplin Kurulu

Madde 44- İl Kurultayının kendi üyeleri arasından seçtiği **5** asıl ve **2** yedek üyeden oluşur. İkinci dereceye kadar kan ve sihri hısımlar ile karı - koca aynı disiplin kurulunda görev alamazlar.

B. İLÇE ÖRGÜTLERİ

İlçe Örgütü Organları

Madde 45 - İlçe örgütü organları şunlardır:

- a) İlçe Kurultayı
- b) İlçe Başkanı
- c) İlçe Yönetim Kurulu

İlçe Kurultayı

Madde 46- İlçe Kurultayı iki yılda bir toplanır. Bu süre en çok bir yıl uzatılabilir. Ayrıca, yılda bir defa seçimsiz olarak toplanır ve siyasal çalışmalara yön verir. İlçe Başkanı ve İlçe Yönetim Kurulu üyeleri, İlçe çevresindeki belediyelerin partili başkanları ve mahallelerden seçilmiş delegeler İlçe Kurultayının üyeleridirler. İlçe Kurultayı Delege sayısı en çok 400 dür. İlçede kayıtlı partili yeni ve eski TBMM üyeleri ile eski Genel Merkez yöneticileri, eski ilçe başkanları, ilçe çevresindeki belediyelerin eski başkanları İlçe Kurultayının onur üyeleridir. Onur üyeleri ilçe kurultayında oy kullanamazlar. İlçe Kurultayı gündemde belirtilen konuları karara bağlar ve İlçe Başkan ve İlçe Yönetim Kurulu üyelerini ve yedeklerini, İl Kurultayına katılacak delegeleri gizli oyla seçer. İl Kurultayına katılacak olan ilçe delegelerinin sayısı, İl Kurultayında 600'ü geçmemek üzere oranlı olarak, İl Yönetim Kurulunca hesaplanır ve belirlenir.

İlçe kurultayında seçilen parti organlarıyla Parti Tüzüğünde belirtilen bir göreve seçilenlerin adları, soyadları, doğum yer ve tarihleri, meslek ve sanatları, ikametgâhları ve nüfus cüzdan örnekleri, o mahallin en büyük mülki amirliği⁵ne seçilme veya atanmadan başlayarak 15 (on beş) gün içinde yazı ile bildirilir.

İlçe Başkanı

Madde 47- İlçe Başkanı, İlçe Kurultayınca gizli oyla seçilir. İlçe çevresinde partinin temsilcisidir. İlçe Yönetim Kurulu'na, ilçe ve belde belediye meclisleri parti gruplarına başkanlık eder. İlçe Başkanı; İlçe Yönetim Kurulu'nun, ilçe çevresindeki belediye meclisleri parti gruplarının, ilçe düzeyinde kurulmuş çalışma gruplarının, Belde Başkanları ve Belde Yönetim Kurullarının, muhtarlık bölgesi görevlileri çalışma gruplarının; Tüzükte belirlenen ve üst kademelerce öngörülen görevleri başarıyla yerine getirmelerini, uyumlu ve verimli çalışmalarını sağlar. Bunun için Tüzük ve yönetmelik kuralları içinde gerekli girişimlerde bulunur. Kamu kuruluşları, meslek odaları ve çeşitli kuruluşlarla, partili üyelerle ve kişilerle yazışma yapar ve ilişki kurar. Belediye çalışmalarında etkinlik ve başarı sağlamak amacıyla, ilçe başkanı, ilçe çevresindeki partili belediye başkanları ile sürekli ilişki içinde olur.

İlçe Yönetim Kurulu

Madde 48- İlçe Yönetim Kurulu, **nüfusu 100.000'e (yüz bine) kadar olan ilçelerde başkan hariç 5, nüfusu 100.000'i (yüz bini) aşan ilçelerde başkan hariç 7** üyeden oluşur. İlçe Yönetim Kurulu üyeleri ile bu üyelerin yarısı kadar yedek üye ilçe kurultayında gizli oyla ve aldıkları oy sırasına göre seçilirler. Üyeliklerde boşalma olduğunda yedek üyeler sıra ile göreve getirilir. Birden çok kurulda üye olunamaz. İlçe yönetimleri, il yönetimlerindeki kurallara göre göreve gelir ve görevden giderler.

İlçe Kurultay delegelerinin seçimi, mahalle, köy ya da beldelerde ilçe seçim kurulunun denetimi altında, göstereceği yerde ve gerekli durumlarda birleştirilerek yapılır.

Büyükşehir belediye sınırları içinde, üyeler istedikleri ilçelerden bir tanesinin organlarına aday olabilirler. İlçe Yönetim Kurulunda görev alan üyeler, ayrıca Belde Başkanlığı ve Belde Yönetimlerinde görev alabilirler.

İlçe Yönetim Kurulunun görevleri ve çalışma esasları madde 42 de belirtilen esaslar doğrultusunda yürütülür. Yönetim kurulları en geç on beş günde bir, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve aynı çoğunlukla karar alır. Kararlar, defterine yazılır ve imzalanır. Özürsüz olarak üst üste üç olağan toplantıya gelmeyen üyenin üyeliği düşer. Yerine yedeği gelir. Geçerli ve kabul edilebilir bir mazereti olmadan üst üste üç olağan toplantısını yapmayan ilçe başkanı ile ilçe yönetim kurulunun il yönetim kurulunca veya Merkez Yönetim Kurulunca düşmüş sayılmasına karar verilebilir.

Her yönetim kurulu, yaptığı çalışmalarını ayda bir üst yönetim birimine rapor eder.

İlçe başkam, İlçe Yönetim Kurulu üyeleri arasından yeteri kadar ilçe başkan yardımcısı ile ilçe sekreteri belirler. Başkan yardımcıları ve ilçe sekreteri, ilçe başkam tarafından görevden alınabileceği gibi, kurul üyelerinin üçte birinin yazılı önerisi ve üye tam sayısının üçte ikisinin güvensizlik oyuyla görevden uzaklaştırılabilir. İstifa eden, görevden alma veya düşürülen anılan üyelerin yerine, ilçe başkanı atama yapar. Atama ve görevlendirmeler, İl Başkanlığına ve Genel Merkeze bildirilir. İlçe başkanının yokluğunda belirlediği ilçe başkan yardımcısı veya ilçe sekreteri vekalet eder. İlçe Başkanı, ilçe başkan yardımcılarının görev alanlarını belirler. İlçe başkan yardımcılarının biri saymanlık görevini üstlenir.

İlçe Sekreter Üyesi, ilçe yönetim kurulu toplantı ve tutanaklarını düzenler, kararları karar defterine geçirir, imza edilmesini sağlar, üye yazım işlerini Tüzük ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak yürütür. Partinin her türlü yazışma işlerinin yürütülmesini sağlar.

İlçe Sayman Üyesi, ilçenin hesap işlerini yürütür. Gelir ve gider işlemlerinin zamanında ve yasalara uygun olarak yapılmasını sağlar. Partiye yeterli ve düzenli gelir sağlanmasına çalışır. Partinin demirbaşlarının ve malvarlığının korunmasını gözetir.

Parti içi eğitimden sorumlu bir yönetim kurulu üyesi aday üyelikten başlamak üzere, Partinin ideolojisini, Program ve Tüzüğünü anlatır, bağlı olduğu il ve Genel Merkezle eşgüdüm içinde çalışarak, Parti içi eğitim programı ve projelerini hazırlar, uygulanmasını sağlar. Bu çalışmalar için gerekli olan yazılı, sözlü ve görsel eğitim malzemelerini hazır bulundurur.

C. BELDE ÖRGÜTLERİ

Oluşumu ve Görevleri

Madde 49 - İl ve ilçe merkezleri dışında belediye örgütü olan yerlerde belde örgütü kurulur. Belde örgütleri ilçe başkanlıklarına bağlıdır. Belde örgütü, Belde Başkan dahil üç üyeden kurulan yönetim kurulundan oluşur. Belde örgütünün ilk kuruluşu, ilçe yönetim kurulunun görüşü alınarak, il yönetim kurulu tarafından atama ile gerçekleştirilir. **İl yönetiminin kurulu olmadığı beldelerde Merkez Yönetim Kurulu Kararı tarafından atama ile gerçekleşir.** Nüfusu 5.000'den az olan beldelerde kongre yapılmaz. Bu beldelerin yönetim organları, ilçe yönetim kurulunca atama yolu ile oluşturulur. Belde başkam ile belde yönetim kurulunun çalışma yöntemleri, görev ve sorumlulukları ile yetkileri konusunda ilçe yönetimini düzenleyen kurallar geçerlidir.

Mahalle ve Köy Temsilcilikleri

Madde 50 - İlçe örgütleri, İl Yönetim Kurullarının onayı ile kendilerine ya da belde örgütlerine bağlı mahalle ve köy temsilcilikleri oluşturulabilir. Temsilcilikler, İlçe Yönetim Kurulunca atanan biri Baş temsilci olmak üzere en çok üç temsilciden oluşur. Mahalle ve köy temsilciliklerinin oluşumu ve görevleri yönetmelikle düzenlenir.

Ç. YÖNETİM KUMULLARININ ORTAK ÇALIŞMA KURALLARI

Görevden Alma Madde 51 -

a) Siyasi Partiler Yasası ve Tüzükte sayılan ve tutulması zorunlu defterleri tutmayan, muhasebe ve harcamalarla ilgili bilgi ve belgeleri Genel Merkeze süresi içinde göndermeyerek partiyi zor duruma düşüren, personel ücretini, kirayı, telefon parasını, stopajları ve varsa parti aracının vergilerini zamanında ödemeyen ve ayrıca yasa, tüzük ve yönetmeliklere göre belli sürelerde yapılması gereken işleri yapmayan, Yasaların, Tüzüğün, yönetmeliklerin yüklediği veya üst yönetim birimlerinin verdiği görevi yapmayan, parti çalışmalarını aksatan, üst yönetim birimlerinin ve disiplin kurullarının süreli yazılarını zamanında yanıtlamayan veya partinin siyasal ilkeleriyle, doğrultusuyla, yaşam anlayışı ile ve çalışma kurallarıyla bağdaşmaz tutum ve davranış içine girmeleri halinde Merkez Yönetim Kurulu, ilçe ve il başkam ile yönetim kurullarını kısmen veya tamamen görevden almaya yetkilidir. Belde başkan ve yönetimi hakkında aynı yetki il yönetim kurulunca kullanılır. Yönetim kurullarının asıl ve yedek üyeleri ile birlikte tamamının işten el çektirilmesi halinde, el çektirme kararı veren organ, aynı kararla veya makul sürede geçici yönetim kurulunu oluşturur ve ilgililere tebliğini sağlar.

b) İşten el çektirmeyi gerektiren bir durumu tespit eden il yönetim kurulu, ilçe başkam veya ilçe yönetim kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmelerini Merkez Yönetim Kurulun' dan; ilçe yönetim kurulu ise belde başkam veya belde yönetim kurulunun kısmen veya tamamen işten el çektirilmelerini il yönetim kurulundan talep edebilir.

c) Merkez Yönetim Kurulu, yukarıda sayılan nedenlerle parti yararı açısından ivedi durumlarda, her organ biriminin başkan ve yönetim kurullarını, gerek görürse bir üst yönetim biriminin görüşünü de alarak ve bilgi vererek görevden alabilir.

ç) a, c bentlerindeki görevden alma kararları, Siyasi Partiler Kanunu'nun 102. maddesinde gösterilen haller dışında, yetkili kurulların üye tam sayısının üçte iki çoğunluğu ile ve gizli oyla alınır.

c) a bendindeki yetkinin kullanılması sonucu, görevden almanlar, gerekçeli kararın tebliğinden başlayarak (5) iş günü içinde üst yönetim birimine itiraz edebilirler. Üst yönetim biriminin (15) gün içinde vereceği karar kesindir.

İtirazda bulunmuş olmak, görevi bırakmayı ve devretmeyi geciktirme nedeni sayılmaz.
e) Merkez Yönetim Kurulu kararı ile görevden almanlar, gerekçeli kararın tebliğinden başlayarak (5) gün içinde Parti Meclisi'ne itirazda bulunabilir. Parti Meclisinin ilk toplantısında itiraz incelenir ve karara bağlanır. Parti Meclisinin vereceği karar kesindir.

Seçim Döneminde Görevden Alma

Madde 52 - Merkez Yönetim Kurulu, yerel ve genel seçim takviminin başlangıcından oy verme gününe kadar geçen süre içinde çalışmalarını yetersiz görülen ya da verilen görevleri yerine getirmeyen başkam ve kısmen ya da tamamen yönetim kurulunu görevden alabilir; yönetim kurulunun tüm üyelerinin görevden alınması durumunda kurultaya kadar yönetimin kimler tarafından yürütüleceğini belirleyebilir. Görevden alma halinde İl Kurultayı kırk beş, İlçe Kurultayı otuz gün içinde toplanarak yeni il ve ilçe yönetim kurulunu seçer.

Boşalan Yönetim Görevlerinin Doldurulması

Madde 53- Örgütün başkam görevinden alınmış, çekilmiş ya da yeri başka bir nedenle boşalmış ise örgüt yönetim kurulu kendi içinden salt çoğunlukla yeni bir başkan seçer. İl başkanı ve il yönetim kurulu birlikte veya yalnız ilçe yönetim kurulu görevden alınmışsa Merkez Yönetim Kurulu, başkan **dahil (7) kişilik bir** geçici kurul atar. İl geçici kurulu (45) gün içinde seçimleri yapmak üzere olağanüstü il kongresini toplar.

İlçe başkam ve ilçe yönetim kurulu birlikte veya yalnız ilçe yönetim kurulu görevden alınmışsa il yönetim kurulu, başkan dahil (5) kişilik bir geçici kurul atar. İlçe geçici kurulu, (30) gün içinde seçimleri yapmak üzere olağanüstü ilçe kongresini toplar.

Geçici kurullar, seçilmiş kurulların hak ve yetkilerini kullanırlar. Olağanüstü Kongre; yeni delege seçimi yapılmış değilse, eski delegelerle toplanır. Bu şekilde seçilen yeni yönetim kurulunun görev süresi, ilgili kademenin olağan kongresine kadar devam eder. Yukarıda sözü edilen kongre, kademenin olağan kongre dönemi ve takvimine uygun zamanda ise, ona göre hazırlanılır ve normal kongre gündemine uygun olarak yapılır.

Olağanüstü kongrede, üst yönetim biriminin görevden alma nedenlerini saptayan raporu okunur. Bu açıklamalardan soma görüşme açılmaz; seçim yapılır. Kurucu kurulların, kendi kademelerindeki kongrelerini yapmadan görevden alınması, çekilmesi ya da başka nedenlerle boşalmış olması halinde Geçici 6 mcı maddede belirtilen usule göre yeniden kurulur.

Olağanüstü Kurultaylar

Madde 54- Üyelerin beşte birinin yazılı ve gündemli isteği üzerine ilgili örgüt başkanı olağanüstü kurultay çağrısında bulunur. Örgüt başkanı ya da örgüt yönetim kurulunun isteği üzerine, üst organca da olağanüstü kurultay kararı verilebilir. Toplantı çağrısı yapılmadığı takdirde, üst yönetim kurulu olağanüstü kongrenin toplanmasını ve yapılmasını sağlar.

Bu kongrelerde gündemden başka bir konu görüşülemez. Seçim yapılmaz. Ancak olağanüstü kongreyi isteyenlerin sayısı kongre üyeleri tam sayısının salt çoğunluğunu sağlıyor ise, olağanüstü kongrenin gündemine, güven oylaması ve seçim maddeleri konabilir. Bu takdirde seçim yapılabilir.

Görevin boşalması ile ilgili Tüzüğün 51 ve 52 inci maddeleri ve görevden alınanların yerine seçimle ilgili 53 üncü maddesi hükümleri saklıdır.

Olağanüstü kongre isteğinin usulüne uygun olarak yetkili yönetim birimine ulaştırılmasından başlayarak en geç (45) gün içinde, yetkili yönetim birimince kongre toplanır. Bu toplantı (15) gün önce usulüne uygun olarak duyurulur.

Parti İçi Seçimler

Madde 55 - İlçe ve il kurultaylarının, olağan kurultay takvimi, üst kademe **kurultayının** yapılmasından önce gerçekleşecek şekilde, Merkez Yönetim Kurulunca kararlaştırılır. Bu süre iki yıldan az, üç yıldan fazla olamaz. Merkez Yönetim Kurulu'nca saptanan süreler içinde olmak ve alt yönetim biriminin görüşünü almak koşuluyla, ilçe **kurultaylarının** günlerini il yönetim kurulları, il kongrelerinin günlerini ise Merkez Yönetim Kurulu belirler.

İlçe ve il kurultaylarında, üst kademe kurultayı için seçilmesi gereken sayıda asıl, bu miktarın yarısı kadar yedek delege seçimi yapılır.

İlçe Kurultaylarında toplam delege sayısı 400' ü geçemez. Bir ilçede kayıtlı toplam üye sayısı 400'ü geçmiyorsa üyelerin tamamı delegedir, delege seçimi yapılmaz.

Bir ilçede kayıtlı üye sayısı 400'ün üzerinde ise, ilçe kurultayına katılacak toplam delege sayısı 400 olacak şekilde, o ilçede bulunan her mahalle ve köyün kaç kurultay delegesi seçeceği ; oy oranına göre aşağıda belirtildiği şekilde tespit edilir. Parti seçimlere girmemişse oy oranı yerine üye sayısı oranı esas alınır.

Bir ilçede bulunan her mahalle ve her köy için Ter delege tahsis edilir. Tahsis edilen (her bir mahalle ve köy için Terden) toplam delege sayısı 400' den düşülür. Kalan delege sayısı, partinin son genel seçimlerde o ilçede

aldığı oy sayısına bölünür. Elde edilen sayı, her mahalle ve her köy için ; o mahalle ve köyün son genel seçimlerde aldığı oy ile çarpılır. Böylece her mahalle ve köy için delege sayısı bulunur. Çıkan sonuç küsuratlı ise, tam sayı kısmı dikkate alınarak, Her mahalle ve köy için, elde edilen bu sayıya tahsis edilen $\sqrt{}$ er delege eklenir. Bu şekilde bulunan toplam delege sayısı, 400' den kaç sayı eksikse, küsuratların büyüklüğüne göre eksik delege sayısı dağıtılarak eklenir.

Belirlenen kontenjan sayısından az üyesi olan köy ve mahallelerde, diğer köy ve mahallelerle birleştirilmek suretiyle delege seçimi yapılır.

İl Kurultaylarında toplam delege sayısı 600'ü geçemez. Bir ilde kayıtlı toplam üye sayısı 600'ü geçmiyorsa o ilde kayıtlı tüm üyelerin tamamı delegedir, delege seçimi yapılmaz. Bir ilde kayıtlı toplam üye sayısı 600'ün üzerinde ise, il kurultayına katılacak toplam delege sayısı 600 olacak şekilde, o ilde bulunan her ilçenin kaç kurultay delegesi seçeceği oy oranına göre aşağıda belirtildiği şekilde tespit edilir. Parti seçimlere girmemişse oy oranı yerine üye sayısı oranı esas alınır.

Bir ilde bulunan her ilçe için 5'er delege tahsis edilir. Tahsis edilen (her bir ilçe için 5'erden) toplam delege sayısı 600' den düşülür. Kalan delege sayısı, partinin son genel seçimlerde o ilde aldığı oy sayısına bölünür. Elde edilen sayı, her ilçe için ; o ilçenin son genel seçimlerde aldığı oy ile çarpılır. Böylece her ilçe için delege sayısı bulunur. Çıkan sonuç küsuratlı ise, tam sayı kısmı dikkate alınarak, Her ilçe için, elde edilen bu sayıya tahsis edilen 5* er delege eklenir. Bu şekilde bulunan toplam delege sayısı, 600' den kaç sayı eksikse, küsuratların büyüklüğüne göre eksik delege sayısı dağıtılarak eklenir.

Kurultay delegeliği, parti üyeliği devam etmek şartıyla, onu seçen **kurultayın** olağan toplantısına kadar devam eder. Merkez Yönetim Kurulu, delege seçimlerinde kanun ve tüzük hükümlerine aykırılık olmasının saptanmış olmasına münhasır olmak üzere ilçe, il ve büyük **kurultay** delege seçimlerini, ilçe ve il ölçeğine göre kısmen veya tamamen iptal edip yeniden yapılmasına, üye tam sayısının en az 2/3 çoğunluğunun oyu ile karar verebilir.

Kurultay gündemleri, ilgili kademe yönetim kurulunca belirlenir. Olağan kongrelerin gündemlerinde; çalışma ve hesap raporlarının okunması, görüşülmesi, onaylanması ve aklama ile seçimler ve uygun görülecek başka konular bulunur. En geç **kurultay** divanı oluşturulup gündem okunduktan hemen sonrasına kadar divan başkanlığına verilmiş ve **kurultayda** hazır bulunan delegenin en az %10'u tarafından yapılan ilave gündem teklifleri

yapılacak açık oylama sonucuna göre karara bağlanır. Üst kademelerce belirtilen konuların, alt kademe kongre gündemine alınması zorunludur.

İlçe ve il başkanlıkları, **kurultaylarının** seçilmiş ve tabii delegeler listesini kongreden en az 15 gün önce iki nüsha olarak yetkili seçim kurulu başkanlığına verirler. Bu listeye kurultay gündemi ile kurultayın yapılacağı yer, gün ve saati, çoğunluk olmaması halinde en fazla 7 gün sonra yapılacak ikinci toplantıya ilişkin aynı bilgileri içeren yazı eklenir. Listenin bir örneği, kademe merkezinde ilan edilir. Seçim kurulu başkanı, eksiklik yok ise listeyi ve eklerini onaylar. Onaylanan liste ve ekleri, **kurultaydan** 7 gün önce kongresi yapılacak teşkilat kademesi binasında askıya çıkarılmak suretiyle ilan edilir. Askı süresi 3 gündür. İlan süresi içinde yapılacak itirazlar, yetkili seçim hakimi tarafından incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. Bu suretle kesinleşen listelerle toplantıya ilişkin diğer hususlar, hakim tarafından onaylanarak teşkilat kademe başkanlığına gönderilir.

İlçe ve il yönetimince; **kurultay** gününden en az 15 gün önce alışımlı ilan araçları ile yer, gün, saat ve gündemi belli edilecek şekilde ilan edilir. Ayrıca yetkili mülki amirliğe bildirilir. İlk toplantıda yeterli çoğunluk sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantının hangi gün, yer ve saatte yapılacağı, ilanda belirtilir. İlçe ve il kurultaylarının gazete ile ilanı zorunlu değildir.

İl ve ilçe kurultayları üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır. İlk toplantıda yeterli katılım olmaması halinde, ikinci toplantı katılanlarla yapılır.

Kurultayda kararlar, tüzükte yazılı ayrıık durumlar saklı olmak üzere, oylamaya katılanların salt çoğunluğu ile alınır. **Kurultayı** başkan veya onun görevlendireceği yönetim kurulu üyesi açar. Başkanın yokluğunda bu görev sekreter üye tarafından yerine getirilir.

Kurultay açıldıktan sonra kongre üyeleri ve partililer arasında bir başkan, Divan başkanı yönetiminde, bir divan başkan yardımcısı ile yazman üye seçimi açık oylama ile yapılarak divan oluşturulur. **Kurultayı**, **kurultay** başkanlık divanı adına divan başkanı yönetir. Divanda kararlar çoğunlukla alınır. Eşitlik olması halinde divan başkanın katıldığı görüş uygulanır. **Kurultayın** düzen ve ahenk içinde yürütülmesi, parti tüzüğü ile ilgili yasa ve mevzuata uygun olarak gerçekleşmesini temin için gerekli önlemleri almak ve düzeni sağlamak, **kurultay** gündemini uygulamak, tutanağı düzenlemek ve muhafaza etmek, **kurultay** başkanı ve divanın yetki ve görevidir.

Kurultaylarda gündem konuları sıra ile ele alınır, söz isteyenlere sıra ile söz verilir. Konularla ilgili söz süreleri konuların görüşülmesine başlanırken kongrece saptanır.

Onur üyeleri gündemle ilgili konuşabilirler ancak oy kullanamazlar.

Geçici kurul başkanları ve üyeleri **kurultaylarına** katılırlar ve konuşabilirler ancak **kurultay** üyesi değilse oy kullanamazlar.

Üst yönetim birimi başkanı veya temsilcisiyle, Parti Meclisi ve o ilin T.B.M.M. üyelerine istediklerinde söz verilir. Konuşma süresi sınırlaması bunlar için uygulanmaz.

İlçe ve il başkanları, ilçe ve il kademe organları seçimleri ile üst kademe delege seçimleri, gizli oy ve açık tasnif esasına göre, parti yönetmelikleri ile parti tüzüğü ve kanuna uygun olarak yargı gözetim ve denetiminde yapılır. Seçim kurulu başkam, bir başkan ve iki üyeden oluşan yeteri kadar sandık seçim kurulu oluşturur. Kurul başkanı ile bir üye memurlardan, diğer üye ise aday olmayan üyeler arasından seçilir. Her sandık için aynı şekilde ve sayıda yedek sandık kurulu belirlenir. Sandık kurulu başkanının yokluğunda, memur üye sandığa başkanlık eder.

Kurultayda yapılacak seçimler, ara verilmeksizin sonuçlanıncaya kadar devam eder.

Seçilme yeterliliğine sahip partili her üye, yer kaydı aranmaksızın, kongrede yapılacak seçimlerde aday olabilir veya aday gösterilebilir.

Kurultaylarda adaylık başvurusu, divan oluştuktan soma belli edilmiş süre dolmadan divana yapılır. Divan başkanlığı, gündemin 'seçimler' maddesinde veya daha önce aday başvurularının en son ne zamana kadar yapılabileceğini ilan eder ve ilan edilmiş saat gelince aday başvuruları için sürenin dolduğunu, varsa bu başvuruların derhal yapılması gerektiğini tekrar duyurur ve daha sonra yapılacak aday başvurularını işleme koyamayacağını ilan eder. Divan, aday başvurularını veriliş sırasına göre ayrı ayrı okumak suretiyle **kurultay** genel kurulunun bilgisine sunar. Adaylıktan çekilme ve itirazlar varsa, karara bağlayarak adaylıkları kesinleştirir. Kesinleşmiş adaylar, okunmak suretiyle duyurulur. Divan tarafından onaylı liste örneği ise, hazır bulunan seçim kuruluna verilir. Aday listelerinin kesinleşmesi için belirlenen süre içinde yapılacak yazılı çekilme beyanları, divanca kimlik tespiti ile tutanağa geçirilir ve hazırlanacak kesinleşmiş aday listesi tutanağında belirtilir.

Organ ve delege seçimleri liste yöntemine göre yapılır. Divan başkanlığınca ilan edilen adaylık başvuru süresinin sonuna kadar asıl ve yedek üye adaylarını gösterir şekilde "blok liste yöntemi" esasına uygun öneri yapılmamış ise, her organ ve delegelikler için yapılan ferdi adaylıklar tamamlanıp kesinleştirildikten

sonra, divanca soyadı esasına göre çarşaf liste sıralaması yapılır. Sıralamanın hangi soyadından başlayacağı çekilecek kur'a ile belirlenir. Böylece her organ için yapılan adaylıklar, ayrı sütunlar halinde tek veya birden fazla sayfada sıralanır. İsimlerin yanına işaret konacak boşluklara yer verilir ve yeteri kadar çoğaltılır. Birer örneği divanca onaylı yeterli sayıdaki listeler, mühürlenmek ve oy pusulası olarak kullanılmak üzere, zarflarıyla birlikte yetkili seçim kuruluna teslim edilir. Çarşaf liste uygulamasında oylar, seçim kurulunca mühürlü listedeki isimlerin yanında yer alan boşluklar işaretlenerek, mühürlü zarfa konduktan sonra sandığa atmak suretiyle kullanılır. Asıl ve yedekleri dahil, seçilmesi gereken sayıdan fazla veya yarısından eksik işaretli oylar geçersizdir. Sayım döküm sonucu en çok oya göre yapılacak sıralama ile asıl ve yedekler belirlenir. Eşit oy halinde seçim kurulunca ad çekme yöntemi ile asıl ve yedek üyeler belirlenir. Adaylar, blok liste yöntemine uygun olarak önerilmiş ise, bu takdirde seçimler listenin zarfa konup sandığa atılması suretiyle yapılır. Delege, oyunu listeyi aynen veya listedeki aday veya adayları çizerek dilediği ferdi adayları yazmak suretiyle kullanabilir. Oyların blok liste halinde kullanılması durumunda, listedeki adayların yarısından fazlasının silme veya çizme sonucu boş bırakılmış veya organ üye sayısından fazla ilave yapılmışsa, bu oy pusulaları geçersizdir. Divan başkanınca kesinleştirilmiş aday listelerinde yer almayanlara verilecek oylar, dikkate alınmaz.

Seçimlerin, blok liste yöntemi uygulanmak suretiyle yapılması halinde; ferdi adayların isimleri, soyada göre sıralanır ve ayrı bir kağıda yazılarak oy kabin veya kabinlerinde asılı olmaları sağlanır. Belde, ilçe ve il **kurultayında** bütün seçimler birlikte yapılır. Çarşaf liste yöntemi ile yapılan Organ ve delege seçimleri için yapılan başvurulara göre oluşturulan listede 'blok liste' şartlarının varlığı halinde, aday isimlerinin baş tarafına işaret yeri konulmasına gerek kalmaz. Adaylar, listede aday olarak gösterilen yere seçilmiş olurlar.

Kurultayda sıra seçimlere geldiğinde, **kurultay** başkanlık **divanı** görevi, yetkili ve görevli seçim kurulu başkanlığına bırakır. Delege; nüfus cüzdanı, resimli üye kimlik kartı, ehliyet ve benzeri kimlik belgesini ibraz ederek kesinleşmiş delege listesine göre delege olduğunu ispat ettikten sonra oy kullanmaya başlar. Kendisine mühürlü oy pusulası ve zarfı verilir, oyunu sandığa atar, imzası alınır ve kimlik belgesi iade edilir. Özürlüler oylarını, birinci ve ikinci derece yakınlıkta kan veya sihri hısımlarının yardımlarıyla kullanabilirler.

İlçe başkanları, **kurultay** divan başkanı tarafından kendisine tevdi olunacak ilçe **kurultayı** tutanak örnekleri ile **kurultayda** yapılan seçim sonuçlarını gösteren seçim kurulu tutanak örneğini, itiraz süresi geçtikten, itiraz edilmiş ise sonuçlandıktan hemen sonra Genel Sekreterliğe gönderilmek üzere il başkanlığına verir. İl başkanlığı da il **kurultayıyla** ilgili aynı bildirimini kendiliğinden yapar.

Seçimlere İtiraz

Madde 56 - Seçimlere itirazlar ilgili seçim kurulu tarafından karara bağlanır. İl, ilçe ve belde kurultaylarındaki seçim işlem veya sonuçlarına ilişkin itirazlar, tutanakların düzenlendiği tarihten başlayarak **iki gün** içinde yapılır. Seçim kurulunun bu itiraz üzerine vereceği karar kesindir.

Yargı Kararı ile Kurultay

Madde 57 - Seçim kurulunun seçimi iptal etmesi durumunda, seçim kurulu başkanının saptadığı gün, saat ve yerde seçim yenilenir. Bu kurultayda, yalnızca seçim yapılır. Seçimlerin iptaline neden olan sorumlular hakkında disiplin kuralları uygulanır.

BÖLÜM V SEÇİMLER VE MECLİSLERİN PARTİ ORGANLARI

A. GENEL VE YEREL SEÇİMLER

Aday Belirleme

Madde 58 - Yasal yeterliliğe sahip her üye genel ve yerel seçimlerde Hak ve Eşitlik Partisinden aday adayı olma hakkına sahiptir. TBMM adaylarının, yargı denetiminde bütün üyelerin katıldığı önseçimle belirlenmesi esas olmakla birlikte önseçim yapılamayan durumlarda aşağıdaki yöntemler uygulanır:

a) Parti organlarının yönetim, gözetim ve denetiminde, gizli oy açık sayım yöntemiyle yapılan aday yoklaması.

b) Yerel örgüt organlarının görüşü alınarak Parti Meclisi'nce merkez yoklaması, e) TBMM üye tam sayısının yüzde beşini aşmamak üzere, ili, seçim çevresi, aday listesindeki sırası, önseçim veya aday yoklama tarihinden en az on gün önce Yüksek Seçim Kurulu'na bildirilerek Parti Meclisi kararı ile merkez (kontenjan) adaylarının belirlenmesi. Hangi seçim çevresinde hangi usul veya usullerin uygulanacağına Parti Meclisi'nce karar verilir.

Ön seçim, her seçim çevresinde Siyasi Partiler Kanunu'nda yazılı usul ve esaslara göre, o seçim çevresinde partiye kayıtlı bütün üyelerin ön seçim seçmeni olarak; yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre yapacakları seçimle parti adaylarını ve liste sıralamalarını belirlemeleridir. Aday Yoklaması, Aday yoklaması seçmeni olarak nitelenen partililer tarafından, Siyasi Partiler Kanununda yazılı usul ve esaslara göre yargı gözetim ve denetimi altında gizli oy, açık tasnif esasına göre, aday ve liste sıralamasının yapılmasıdır. Aday yoklaması seçmenleri : Yoklamanın yapılacağı seçim çevresinde oturmakta olan ve parti üyeliği devam eden Parti kurucuları, Eski bakan ve milletvekilleri, Belediye, il ve ilçe eski başkanları, Yan kuruluş eski il ve ilçe başkanları ile İlin partili bakan ve milletvekilleri, İlin parti teşkilat kademeleri yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asıl üyeleri, İl disiplin kurulu başkanı ile asıl üyeleri, Partili belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri, Partili il genel meclisi üyeleri, Parti yan kuruluşlarının il ve ilçe yönetim kurulları başkanları ile yönetim kurullarının asıl üyeleri, Parti üyeliği devam eden köy ve mahalle muhtarları, İlçe ve il kongresi asıl delegeleri, İlin büyük kongre asıl delegeleri, Partinin teşkilat yoklaması tarihinden en az bir yıl önce belirlenmiş ve görevi devam etmekte olan mahalle ve köy temsilcileri ile Ayrıca Seçim İşleri Yönetmeliğinde teşkilat yoklama seçmeni olarak belirtilenler. İl içinde birden fazla seçim çevresi olması halinde, yukarıda yazılı Aday yoklama seçmeni, üye olarak kayıtlı olduğu ilçenin yer aldığı seçim çevresinde ve sadece bir oy kullanabilir. Partili bakan ve milletvekilleri ise, tek olan oylarını il içinde dilediği seçim çevresinde kullanabilir.

Merkez Yoklaması usulü, aday adaylıkları kabul edilenlerin, seçim çevrelerine göre aday ve liste sıralamalarının, doğrudan Parti Meclisi tarafından yapılmasıdır.

Adaylık başvuruları, seçim takvimine göre Parti Meclisi'nce belirlenecek tarihler arasında büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için genel başkanlığa, ilçe ve belde belediye başkan adaylığı için ilgili il yönetim kurulu başkanlığına, belediye ve il genel meclisi adaylığı için ilgili ilçe yönetim kurulu başkanlığına bizzat yazılı olarak yapılır. Büyükşehir ve il belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön seçim veya teşkilat yoklamasına katılacakları belirleme işlemi olan ön inceleme yapma ve karar alma yetkisi, Parti Meclisi'ne aittir. İlçe ve belde belediye başkan aday adaylarıyla ilgili ön inceleme işlemi, ilgili il yönetim kurulunca yapılır. İl Yönetimince yapılacak ön inceleme işlemi, Parti Meclisi'nin onayı ile, ilçe yönetiminin yapacağı ön inceleme işlemi ise il yönetim kurulu onayı ile kesinleşir. Bu şekilde onay yetkisi olan kurullar, gerek gördükleri değişiklikleri yapabilirler.

Yerel seçimlerde adaylık koşulları ve aday belirleme yöntemi yukarıdaki kural ve yöntemler esas alınarak belirlenir.

Yerel yönetim ön seçiminde ön seçim çevresi, belde belediye başkanı ve belde belediye meclisi üyeleri için belde belediyesi sınırları; ilçe belediye başkanı ve ilçe belediye meclisi üyeleri için ilçe belediyesi sınırları; il genel meclisi üyeleri için ilçenin mülki idare sınırları; büyükşehir ve il belediye başkanları için ilin belediye sınırlarıdır. Ön seçimlerde büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı için, partinin il belediyesi sınırları içindeki teşkilat kademelerinde kayıtlı bütün üyeleri; ilçe belediye başkanı ile ilçe belediye meclisi adaylıkları için ilçenin belediye sınırları içinde kayıtlı bütün üyeleri; il genel meclisi adaylıkları için ilçenin mülki sınırları içinde partiye kayıtlı bütün üyeleri, belde belediye başkanı ve belde belediye meclisi adaylıkları için belde belediyesi sınırları içinde kayıtlı bütün üyeler, ön seçim seçmeni olarak Mahalli İdareler Seçimi Kanunu ile Siyasi Partiler Kanunu'nda, Parti Tüzüğü'nde ve ilgili mevzuatta yazılı ön seçime ilişkin usul ve esaslara göre kullanacakları oylarla belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisi asıl ve yedek adaylarını sıralama yaparak belirlerler.

Aday yoklaması; aday yoklaması seçmenleri, büyükşehir ve il belediye başkan adaylığı teşkilat yoklama seçmenidirler. İlçe belediye başkan adayları ile belediye ve il genel meclisleri adaylarının aday yoklaması usulü ile belirlenmesinde ise, Tüzükte yazılı olanlardan ilçede kayıtlı olanlar ile ilçe kademesi ve ilçe yan kuruluş üyeleri, aday yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar. Belde belediye başkanı ile belde belediye meclisi adaylarının aday yoklaması yöntemi ile belirlenmelerinde; Tüzükte yazılı olanlardan; belde kayıtlı olanlar ile belde teşkilat kademesi ve belde yan kuruluş üyeleri, aday yoklama seçmeni olarak oy kullanırlar. Ön seçim veya aday yoklamasında eşit oy alanların liste sırası, çekilecek kur'a ile belirlenir. Merkez yoklaması,

adayların Parti Meclisi'nce doğrudan veya bu kurulun yetki devri halinde belediye başkan adaylarının il yönetim kurullarınca, belediye ve il genel meclisi adaylarının ise ilçe yönetim kurullarınca tespit ve sıralamalarının yapılmasıdır. Belediye meclisi kontenjan adayları, Parti Meclisi'nce veya bu kurulca yetki verilmiş olması halinde il veya ilçe yönetim kurullarınca belirlenir. Parti üyesi olmayanlardan, Parti Meclisi'nce; önseçime, aday yoklamalarına ve merkez yoklamasına katılmaları uygun bulunanlara merkez kontenjanından aday gösterilenler tüzüğün 12. maddesi uyarınca Merkez Yönetim Kurulu'nca doğrudan üyeliğe kabul edilir.

Aday Adaylığının Önkoşulları

Madde 59 - Aday adaylığı için, yasalarda belirlenenlerle birlikte aşağıdaki ön koşullar aranır:

- a) Adayların ön seçim veya aday yoklaması usullerinden birisi ile belirlendiği hallerde; görev yaptıkları yerden aday adayı olan alt kademe teşkilat başkan ve yönetim kurulu üyelerinin, seçim takviminde belirtilen süre içinde görevlerinden istifaları zorunludur
- b) Aday adayları, Genel Merkez hesabına Merkez Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği miktarda para yatırmak zorundadırlar.
- c) Adaylar, birden fazla yöntemle aday adayı olamazlar.
- ç) Aday adaylarının durumları Merkez Yönetim Kurulu'nca incelenir ve Parti Meclisi'nin kararına sunulur.
- d) Aday listesinde bir eksilme olursa, yasal süre içinde liste, Parti Meclisi'nce tamamlanır.
- e) Adayların, bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocuklarına ait olanlar dahil, Genel Merkeze mal bildirimini vermeleri zorunludur.

B. MECLİSLERİN PARTİ ORGANLARI

Parti Meclis Grupları

Madde 60 - TBMM ve yerel yönetim meclis grupları, Parti'nin bu meclislere seçilen üyelerinden oluşur. İl Genel Meclisi ve Belediye Meclis Gruplarının çalışma esasları yönetmelikle düzenlenir.

Grup İç Yönetmeliği

Madde 61 - TBMM Parti grubunun ve organlarının oluşumları ve çalışma esasları, yasalara ve tüzüğe uygun olarak kendi hazırlayacakları iç yönetmelikle düzenlenir. Parti'nin Genel Başkanı milletvekili seçilmişse Meclis Grubu'nun da başkamdır.

BÖLÜM VI PARTİ GELİRLERİ VE GİDERLERİ

A.

GELİRLER

Madde 62 - Parti'nin gelirleri ve gelir kaynakları şunlardır:

- a) Üyelerin giriş ve yıllık ödentileri
- b) Parti'nin genel ve yerel seçim aday adaylarından alınan adaylık ödentileri
- c) Parti'nin, TBMM ve yerel yönetim organlarına seçilen üyelerinden alınan grup ödentileri,
- ç) Parti'nin kimlik, bayrak, rozet, yayın gibi ürünlerinin satışından elde edilen gelirler,
- d) Parti etkinliklerinden ve lokallerinden sağlanan gelirler,
- e) Parti malvarlığından elde edilen gelirler,
- f) Yasalara ve Tüzüğe uygun olarak verilen bağışlar ve diğer gelirler,
- g) Devlet katkıları.
- h) Parti yayınlarının satış bedelleri**

Parti gelirleri tüzel kişilik adına Genel Merkez'e aittir. Genel Merkez, alt kademe örgütlerine harcama yetkisi verir. Partinin Genel merkezi ile bütün örgüt kademe organlarınca kabul ve tahsil edilecek gelirler; Merkez Yönetim Kurulunca bastırılan, seri ve sıra numaraları belli olan makbuz karşılığı sağlanır.

Bastırılan bütün tahsilat makbuzları ile alt kademe organlarına gönderilecek tahsilat makbuzlarının seri ve sıra numaraları, İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı tarafından bir deftere yazılarak takip edilir.

Örgüt kademeleri, aldıkları ve kullandıkları makbuzlar nedeniyle Merkez Yönetim Kurulu'na karşı mali sorumluluk taşırlar.

Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyeninin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuz ile dip koçan veya kopyasında yer alır. Makbuzların asıl kısımlarıyla kopyalarında ve dip koçanlarında aynı seri ve sıra numarası bulunur.

Makbuz dip koçan veya kopyalarını saklama süresi, Anayasa Mahkemesi'nin ilk inceleme kararının Partiye bildirim tarihinden itibaren beş yıldır. Parti gelirlerinin örgüte paylaşım oranları MYK tarafından belirlenir.

Parti gelirleri, Merkez Yönetim Kurulu'nun belirleyeceği banka ya da bankalarda tutulur.

Parti gelirlerim toplayan görevli, topladığı gelirleri yirmi dört saat içinde belirlenen banka şubesine yatırmak zorundadır.

Parti gelirleri hiç kimseye, borç, kredi ya da yardım olarak verilemez.

İl ve İlçe örgütleri her türlü gelirlerinin, MYK tarafından kararlaştırılan belirli bir yüzdesini dört aylık dönemler halinde Genel Merkez hesaplarına aktarır. Keyfiyeti yazılı olarak Genel Merkeze bildirir.

Üyelik Giriş ve Üyelerin Yıllık Ödentileri

Madde 63- Tüm üyeler aidat vermeye yükümlüdür. Giriş aidatı asgari 10.00 Yeni Türk Lirası ile 100.00 Türk Lirası arasında üyeliğe giriş sırasında, üye tarafından belirlenen miktarda ve bir kez ödenen aidattır. Üyelik aidatı, 10.00 Türk Lirası ile 100.00 Türk Lirası arasında yıllık olarak ödenen aidattır. Her Üye aylık veya yıllık olarak üyelik aidatını nasıl ödeyeceğini partiye girişinde beyan ve kabul etmek zorundadır. Yıllık üyelik ödentisinin birinci yıl için geçerli olanı giriş ödentisine ek olarak başvurunca üyelik başvuru belgesinin teslimi sırasında ödenir. Aday üye, giriş beyannamesini imzalarken ne kadar aidat ödemeyi taahhüt ettiğini belirtir. Her iki ödenti de ilçe başkanlıklarına verilir. İlçe başkanlıkları bu ödentinin MYK tarafından belirlenecek miktarını İl Başkanlığına aktarır. Ödenti yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyeler Parti içi seçme ve seçilme haklarını kullanamazlar.

Aday Adaylarından Alınacak Özel Aidat

Madde 64- Milletvekili, Belediye Başkanlığı, Belediye Meclisi Üyeliği ve İl Genel Meclisi Üyeliği aday adaylarından alınacak özel aidattır. Genel Merkez hesaplarına yapılacak olan bu aidatın miktarı, yasadaki sınırlar içinde Merkez Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Milletvekilliği ve Yerel Yöneticilik Aidatı

Madde 65- Parti'nin, TBMM ve yerel yönetim organlarına seçilen üyelerinden alınan grup ödentileridir. Partili milletvekillerinin ödeyeceği aidat miktarı ile ne kadarının grup giderlerine, ne kadarının parti genel merkezine ayrılacağına TBMM Parti Grubunca karar verilir. Ancak bu aidatın yıllık miktarı, milletvekili ödeneğinin net bir aylık tutarım aşamaz. Parti grubunun olmaması halinde aidat miktarı, Merkez Yönetim Kurulu tarafından kararlaştırılır. Ancak bunun yıllık miktarı, milletvekillerine ödenen aylık net ödenek tutarının yarısını aşamaz. Yerel yönetim organlarına seçilen üyelerden alınacak aidatlar yasalara uygun olarak MYK tarafından belirlenir.

Tanıtıcı Unsur ve Yayınların Satışından Sağlanacak Gelirler

Madde 66- Satış fiyatları yasa gereği Merkez Yönetim Kurulunca belirlenecek olan parti bayrağı, rozeti, flaması ve benzeri rumuz ve unsurların satışları ile

parti yayınları, üye kimlik kartları, Parti defter, makbuz ve kağıtlarının sağlanması karşılığında elde edilecek gelirlerdir.

Etkinliklerden Sağlanacak Gelirler

Madde 67- Genel Sekreterliğin oluru ile parti kademe organları tarafından düzenlenecek sosyal etkinliklerden elde olunacak gelirlerdir. Bu etkinliklerden nasıl gelir temin edileceği ve benzeri mali hususlar, faaliyetin yerel ve ulusal özelliğine göre, etkinliği düzenleyen örgüt yönetim kurulunca kararlaştırılır.

Mal Varlığından Elde Edilecek Gelirler

Madde 68- Merkez Yönetim Kurulu, amaç ve çalışmalar için gerekli olan taşınmazları satın almaya, maliki olduğu taşınır ve taşınmaz mal varlığını satmaya, kiralamaya, her çeşit aynı hak tesis etmeye mezun ve yetkilidir. Bu faaliyetlerden elde edilecek gelirler, parti gelirleridir.

Bağışlar

Madde 69- 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 66. Maddesi hükümlerine uygun olarak yapılacak bağışların kabulü ile elde edilecek gelirlerdir.

Hazine Yardımları

Madde 70- Şartları taşınması halinde Hazinece partiye yapılacak yardımlardır. **B.**

GİDERLER Harcama Biçimi

Madde 71 - Partinin amaçlarına aykırı harcama yapılamaz. Partinin bütün giderleri Parti tüzel kişiliği adına yapılır. Siyasi Partiler Kanunu'nun 70. Maddesinde yazılı miktarı aşan bütün harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsiki gereklidir. Parti harcamaları bu belgelere dayanarak yapılır. Genel Merkezde harcamalar, Genel Başkan, Genel Sekreter, İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcılığınca ve bir Genel Sekreter Yardımcısından en az ikisinin imzası ile yapılır. Günlük harcamalar için Merkez Yönetim Kurulu kararı ile Parti kasasında nakit para tutulabilir. Harcamalar, gideri yapan kademeye göre yetkili organın kararıyla yapılır. Acil hallerin gerekli kıldığı harcamanın, Parti muhasebesine girebilmesi için, yetkili organ kararı ile oluru bağlanması gerekir. Belirli miktarı aşmayan ödemeler için miktarı belirtilerek alt birimlere ödeme yetkisi verilebilir. Yetkili organca onaylanmış ve örgüt kademe bütçesinde bulunması şartıyla mevzuatta belirtilen miktarı geçmeyen harcamalar ile genel tarifeye bağlı giderler için ayrıca karar alınmasına gerek yoktur. Parti kademe örgütleri; bağlı buldukları üst kademeye, gelir ve giderleri hakkında altı ayı geçmeyen sürelerde hesap bildirimini yapmak zorundadırlar.

Muhafaza ve Harcamalardan Doğan Mali Sorumluluk Madde 72- Elde edilen gelirlerin, demirbaş eşya ve malzemelerin muhafazası ile yapılacak giderler, sözleşmeler ve girişilecek yükümlülükler; Genel Merkezde Parti tüzel kişiliği adına, illerde İl Yönetim Kurulu, ilçelerde İlçe Yönetim Kurulu, beldelerde Belde Yönetim Kurulu adına bu tüzükte yetkili kılınmış veya adına iş yapılan organca işin niteliğine göre yetkilendirilmiş kişi yahut kurulca sağlanır ve yapılır. Parti alt kademe yönetim organları; üst kademe ve Genel Merkeze karşı, muhafaza ve harcamadan ötürü şahsen ve müteselsilen sorumludurlar. Parti tüzel kişiliği adına sözleşme yapılmasına ve yükümlülük altına girilmesine ilişkin usul ve esaslar, Merkez Yönetim Kurulunca tespit edilir. Bu esaslara aykırı olarak veya Merkez Yönetim Kurulu'nun yazılı oluru ile yetkili kılmadığı yahut sonradan bir kararla onaylamadığı alt kademe organlarının yaptıkları sözleşmeler ve giriştikleri yükümlülüklerden dolayı; parti tüzel kişiliği hiçbir surette sorumlu tutulamaz. Merkez Yönetim Kurulu veya Genel Başkan, yahut Parti tüzel kişiliği aleyhine sorumluluk yollarına başvurulamaz. Yetkilendirilmeksizin veya oluru sağlanmamış işlem ve eylemlerden doğan sorumluluk, sözleşme veya yükümlülük getiren işlem altında imzası olan kişi veya kişilere aittir.

C. KURALLAR

Gelir ve giderlerde kurallar

Madde 73 - Tüm parti hesapları bilanço esasına göre tutulur. Gelir ve harcamalar, parti içi eğitim, yan ve yardımcı kuruluş payları bütçede gösterilir. Her il örgütü yönetimi; bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde, gelir tahminleri ile gider miktarlarını gösteren bir yıllık bütçe hazırlar ve ilgili takvim yılından önceki Ekim ayı sonuna kadar Genel Merkeze gönderir. İllerden gelen bütçeler ile aynı süre içinde hazırlanacak Genel Merkez bütçesi, en geç ilgili takvim yılından önceki Aralık ayı sonuna kadar Merkez Yönetim Kurulu tarafından incelenir ve karara bağlanır. Yapılan bu işlemin tümü, partinin yıllık tahmini bütçesini oluşturur. Üç aylık sonuçlar Merkez Yönetim Kurulu'nda, yıllık sonuçlar Parti Meclisi'nde incelenip onaylanır. Her il örgütü yönetimi; bağlı ilçeleri de kapsayacak şekilde, bütçe yılını izleyen Nisan ayı sonuna kadar, bir önceki yıla ait bütçe uygulama sonuçlarını gösteren kesin hesabını hazırlar ve Genel Merkeze gönderir. Genel Merkez de aynı sürede kesin hesabını hazırlar ve illerden gelenler ile birlikte, incelenip birleştirilerek karara bağlanmak üzere, Merkez Yönetim Kurulu'na sunar. Bu işlemlerin tamamı, Partinin kesin hesabını oluşturur. Parti Genel Merkezi; Merkez Yönetim Kurulu tarafından incelenerek birleştirilen ve karara bağlanan ve Parti Meclisince onaylanan Partinin kesin hesabı ile her il ile ait kesin hesap evrak örneğinin onaylı birer suretini, Haziran ayı sonuna kadar Anayasa Mahkemesi'ne verir ve bir örneğini ise bilgi amacıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderir.

BÖLÜM VII

DISİPLİN İŞLERİ

A. DISİPLİN KURULLARI Oluşum

Madde 74 - Parti'nin Merkez Disiplin Kurulu, İl Disiplin Kurulu, TBMM Disiplin Kurulu olmak üzere üç ayrı disiplin kurulu vardır. Disiplin kurulları Başkan, Sekreter ve üyelerden oluşur. İlçe ve belde örgütleri disiplin kurulu oluşturamazlar. Bu görev, İl Disiplin Kurulu tarafından üstlenilir. Aynı disiplin kurulunda eşler, kardeşler, ana babalarla, çocuklar, damatlar ve gelinler birlikte görev üstlenemezler. Disiplin Kurulu üyeleri Parti ile iş ilişkisinde bulunamazlar; iş ortakları hakkında disiplin işlemi yapamazlar. Disiplin kurullarında kararlar, üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alınır. Disiplin kurulu kararları, usulüne uygun olarak düzenlenen onaylı bir deflere yazılır ve katılan üyelerce imzalanır. Kararlarda muhalefet şerhleri de yer alır. Kararlar ilgili kişiye ve Parti örgütüne bildirilir.

Disiplin işlemleri yazılı belgeler üzerinde başlar; disiplin kurulu ya da ilgili üyenin istemesi durumunda tanık dinlenebilir.

Disiplin Suçlarında Yetki ve İtiraz

Madde 75 - Parti suçlarını cezalandırma görev ve yetkisi disiplin kurullarındadır. Parti suçlarının, yargı organlarının görev ve yetki alanına girmesi, disiplin işlemi yapılmasına engel olmaz. Merkez organlarında görev alanların, TBMM üyelerinin, İl başkanlarının, İl Yönetim Kurulu üyelerinin, Büyükşehir ve İl Merkez Belediye Başkanlarının, İl Genel Meclisi üyelerinin, İl Disiplin Kurulu Başkan ve Üyelerinin parti suçları, Merkez Yönetim Kurulu'nun istemi ya da başvuru üzerine Merkez Disiplin Kurulu'nca; İlçe ve Belde başkanlarının, İlçe ve Belde Yönetim Kurulu Üyelerinin, İlçe ve Belde Belediye Başkanlarının, Belediye Meclisi Üyelerinin parti suçları, başvuru üzerine İl Disiplin Kurullarınca; TBMM üyelerinin grup disiplinine, TBMM Parti grubu iç yönetmeliğine, grubun bağlayıcı kararlarına aykırı eylemlerinden doğan Parti suçları, başvuru üzerine TBMM Parti Grubu Disiplin Kurulu'nca karara bağlanır. TBMM üyelerinin Parti'den kesin çıkarılmasını gerektiren suçlar, Merkez Disiplin Kurulu ve TBMM Parti Grubu Disiplin Kurulu'nun ortak toplantısında karara bağlanır.

Merkez Disiplin Kurulu ve Grup Disiplin Kurulu kararları kesindir. İl Disiplin Kurulu kararlarına karşı il yönetim kurulu ve ilgilisi (10) gün içinde Merkez Disiplin Kurulu'na gerekçeli olarak itiraz edebilirler. Merkez Disiplin Kurulu erteleme kararı vermemişse, itiraz il disiplin kurulu kararının uygulanmasına

engel olamaz. Parti organlarının kararlarına karşı yasalara ve Tüzüğe uygun itiraz hakkı sınırlanamaz ve itiraz suç sayılmaz.

Hakkında partiden veya gruptan geçici veya kesin çıkarma cezası verilen partili üye, bu cezaya karşı, Disiplin Kurulu'na sevk eden organ ile Disiplin Kurulu'nun görev ve yetkisizliğine veya alman kararın kanuna, parti tüzüğüne ve iç yönetmeliğe şekil ve usul bakımından aykırı bulunduğu iddiasıyla, parti itiraz yollarını kullandıktan sonra nihai karar niteliğindeki son karara karşı 30 gün içinde nihai kararı veren kurulun bulunduğu yer Asliye Hukuk Mahkemesine itiraz edebilir. Mahkemenin 30 gün içinde vereceği karar kesindir.

Görev ve Yetkileri

Madde 76 - Disiplin kurullarının görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Görev alanlarına giren disiplin konularında soruşturma yapmak ve karar almak,
- b) Cezalar konusunda ilgili karar ve yönetim organlarına bilgi vermek,
- c) Disiplin cezaları kaldırılması hakkında yetkili organlara görüş bildirmek, ç) Kendi kurultaylarına rapor vermek.

B. SUÇLAR VE CEZALAR

Suç Oluşturan Eylemler, Cezalan ve Bağışlama

Madde 77 - Tüm üyeler Parti'nin anlayış ve ilkelerini korumak ve partili partisiz öteki kişilerin hak ve özgürlüklerine saygılı davranmakla yükümlüdürler. Üyelerin Parti'ye zarar vermeyen yapıcı düşünce, eleştiri ve eylemleri kusur ve suç kapsamına alınamaz ve sorgulanamaz. Partililerin, Parti'ye yönelik kusur ve suç sayılan eylemleri ile bunlara disiplin kurullarınca verilebilecek cezalar şunlardır:

1 - **Uyarma:** Yazılı olarak dikkat çekmektir. Uyarmayı gerektiren eylemler şunlardır:

- a) Partililerle kişisel sürtüşmelere girmek,
- b) Parti içi ilişkilerde kişisel çıkar gözetmek,
- c) Gerçeğe aykırı olarak Parti'de kendisine belli görevler verilmiş gibi davranmak, parti içi yazışmalarda kademelere uymamak,
- ç) Zorunlu olmadığını, yarar sağlamayacağım bilerek parti içi yazışmalarda aşama sırasına uymamak,
- d) Verilen görevleri savsaklamak, geciktirmek, yapmaktan kaçınmak.

2 - **Kınama:** Yazılı olarak kusur bildirmektir. Kınamayı gerektiren eylemler şunlardır:

- a) Parti içinde ayrımcılık yapmak,
- b) Söylentilerin yayılmasına katkıda bulunmak,
- c) Gizlilik kararı alınarak yapılmış toplantılarda konuşulanları, belgeleri, kararları açıklamak,
- ç) Parti adaylarının seçimi yitirmeleri için çalışmak,
- d) Partiye güven, bağlılık ve sempatiyi azaltıcı söz, davranış ve etkinliklerde bulunmak,
- e) Uyarılara karşın, ödentileri düzenli ödememek.

Kınama cezası alanlar, bir yıl süre ile seçimle gelinen görevlere aday olamazlar. Seçilmiş olanların görevleri düşer.

3 - Geçici çıkarma: Parti ya da TBMM Parti Grubu üyeliği ile ilişkin üç aydan on iki aya kadar kesilmesidir. Geçici çıkarmayı gerektiren eylemler şunlardır:

- a) Üyelere sözlü saldırıda bulunarak ya da başka biçimde, Parti'nin çalışma düzenini bozmak,
  - b) Parti üyelerini haksız yere suçlamak, onların kesin çıkarma dışında bir ceza almalarına yol açmak,
  - c) Seçim ve sandık kurallarındaki görevlere gitmemek,
  - ç) Seçimlerin iptaline neden olacak eylemlerde bulunmak.
- Geçici çıkarma cezası alanlar, cezaları süresince Parti üyelerine tanınan hakları kullanamaz; ancak üyelikle ilgili tüm yükümlülüklerini yerine getirirler.

4 - Kesin Çıkarma: Parti ya da TBMM Parti Grubu üyeliği ile ilişkin sürekli kesilmesidir. Kesin çıkarmayı gerektiren eylemler şunlardır:

- a) Programda yer alan temel görüşlere ve tüzüğün ana kurallarına, Büyük Kurultay ve yetkili organların bunlarla uyumlu kararlarına açıkça aykırı davranışlarda bulunmak,
- b) Üye yazımında ve parti içi seçimlerde hile yapmak,
(Üye yazımlarında; başkası adına üye başvuru belgesi düzenleyenler, başkasının imzasını taklit edenler, gerçek dışı beyanda bulunanlar, sahte belge düzenleyenler, üyelerin kayıtlarını silenler, üyeleri ayrılmış gösterenler, Üye Yazım Yönetmeliği⁵ne aykırı davranışlar hakkında ivedi olarak disiplin kovuşturması yapılır. Yukarıda yazılan suçları işlediği, disiplin kovuşturması sonucu saptananlar hakkında, disiplin cezalarının uygulanması yanında, Cumhuriyet Savcılığı'na suç duyurusunda bulunulur.)
- c) Parti adaylarına karşı, başka parti ve adaylardan yana çalışmak,
- ç) Parti içi seçimler ve aday belirlemelerde seçmenleri çıkar karşılığı etkileme girişiminde bulunmak,
- d) Partiyle ilgili yer ve etkinliklerde şiddete başvurmak,

- e) Büyük Kurultay, kurultay, grup ve meclis işlemlerinin, seçimlerinin ve çalışmalarının yasa, Tüzük ve yönetmelik kurallarına uygun olmasını, başarılı sonuçlar vermesini engellemek, çıkmaza girmesine yol açmak amacıyla yetkili organlara ve kişilere karşı Tüzüğe uygun itirazlar dışında, her türlü eylemde bulunmak,
- f) Parti üyelerine belirli bir amaçla asılsız suçlamalar yönelterek onların kesin çıkarma cezası almalarına neden olmak.
- g) Parti mal varlığını kendi menfaatine kullanmak, üzerine geçirmek.
- h) Yazı ve sözle parti içinde fitne fesat, dedikodu ve bozgunculuk çıkararak parti aleyhinde zararlı faaliyette bulunmak ve bundan dolayı partiyi zor durumda bırakmak.

Yukarıda sayılmayan ancak, yasalara, Tüzüğe, Parti Programına aykırı olan, Parti'ye şu ya da bu ölçüde zarar veren eylemlerden sorumlu olduğu saptanan üyeler de, eylemlerinin ağırlık derecesine uygun disiplin cezaları ile cezalandırılır. Disipline ilişkin kararlar, bu tür verilere dayandırılır. Tüm disiplin cezaları Parti Kütüğü'ne işlenir. Kesin çıkarma cezası alanlar Genel Sekreterlik tarafından Parti örgütüne duyurulur.

Genel Başkan tarafından önerilmiş olması şartıyla, disiplin kurullarınca verilmiş kesinleşmiş disiplin cezalarını bağışlama yetkisi Parti Meclisi'nindir. Parti Meclisi Bağışlama yetkisini ceza alanın yazılı isteği üzerine ve disiplin kuruluna gönderen örgüt yönetim biriminin görüşünü alarak kullanır. Merkez Yönetim Kurulu bağışlama isteyen yazılı başvurusu üzerine, isteği disiplin kuruluna gönderen örgüt yönetim biriminin görüşünü de alarak, disiplin dosyası ile birlikte Parti Meclisi'ne sunar. Parti Meclisi kararını gizli oylama ile verir.

BÖLÜM VIII ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

A. TUTULACAK DEFTER DOSYA VE BELGELER Defter ve Dosyalar

Madde 78 - Parti genel merkeziyle il ve ilçelerde tutulacak belli başlı defter ve dosyalar şunlardır:

- a) Genel Sekreterlik tarafından Parti Kütüğü'ne göre oluşturulup İlçe Başkanlıklarına yollanacak üye kayıt defteri,
- b) Genel Merkez ve diğer örgüt kademelerinde tutulacak karar defterleri,
- c) Genel Merkez ve diğer örgüt kademelerinde tutulacak gelen ve giden evrak defterleri,
- ç) Genel Merkez ve diğer örgüt kademelerinde tutulacak gelir ve gider defterleri,
- d) Genel Merkez ve diğer örgüt kademelerinde tutulacak demirbaş defterleri,
- e) Yasa, Tüzük uyarınca tutulması gereken ya da Merkez Yönetim Kurulu'nca gerekli görülen defter, dosya ve belgeler.

Defterlerin sayfaları ile kaç sayfadan ibaret oldukları, örgüt kademesinin bulunduğu yer ilçe seçim kurulu başkanı tarafından mühürlenerek onaylanır. Yasa gereği tutulması zorunlu defterler dışında kalan ve parti organ ve kurullarınca tutulmasında yarar görülen defterler ile kadın ve gençlik kollarının Tüzükte yazılı olanlar dışında tutacakları defterler Genel Sekreterlikçe belirlenir.

Her ilçe yönetimince, ilçeye bağlı mahalle ve köy sayısı kadar, Genel Merkez tarafından hazırlanan üye kayıt defterleri tutulur. Üyeler, mahalle ve köy esasına göre kayıt sıra numarası verilerek üye defterlerine yazımları yapılır.

Üye giriş beyannameleri **dört** nüsha düzenlenir. **Üye Giriş Beyannamesinin bir sureti**, başvurunun alındığını gösteren "alındı belgesi" olarak verilir. **İlçe yönetim kurulu, Partiye alınmalarında yasal ve tüzüksel sakınca olmayanların dörder nüsha Üye Giriş Beyannamesi ve zorunlu belgelerden birer nüshasını Genel Merkez Üye Yazım Bürosuna, birer nüshasını il yönetim kuruluna, gönderir. Birer nüshasını ilçe merkezindeki dosyasına koyar.**

Mevzuatın müsait olmasına göre, üyelik işlemleri için; bilgisayar programından yararlanılır. **Bilgisayar programında tutulan üye kayıt sisteminin her üye için verdiği merkez sicil no ilgili üyenin üye giriş beyannamesi formunun üzerine yazılır.**

Karar defteri ilgili organ veya kurul kararlarının, tarih ve sıra numarasına göre yazıldığı defterdir. Kararlar, toplantıya iştirak edenler tarafından imzalanır. Muhalif kalan üye var ise, muhalefeti yazarak imza eder. İstek halinde karar örneği kendisine verilir.

Örgüt birimine gelen ve giden evrakların, tarih ve numara sırası ile kayıtlarının yapıldığı gelen-giden evrak defterlerinin dışında gelen evrakın asılları ile giden evrakın suretleri, kayıt numara ve tarihleri şerh düşülerek, dosyalarda saklanır.

Gelir ve gider defteri Parti adına elde edilen gelirin, almış nedeninin ve yapılan giderlerin nereye harcandığının, evrak ı müsbitesi belli olacak şekilde işlendiği defterdir.

Demirbaş defterine parti adına alınan veya partiye bağışlanan demirbaş eşyalar, taşıt araçları ve taşınmaz malların, ilgili belgeleri de belirtilerek tarih sırasına göre yazılır.

B. DEĞİŞİK KONULAR

Teknolojiden Yararlanma

Madde 79 - Parti kayıtlarının ve gerekli bilgilerin tutulması, hızlı iletişimin sağlanması konusunda bilgisayar, faks, telefon ve diğer teknolojik olanaklardan yararlanır; ancak belgelerin asılları ayrıca saklanır.

Devamsızlık

Madde 80 - Organlarda görev alan üyeler, bu görevlerini aksatmadan yürütmek zorundadırlar. Üyesi olduğu organın toplantısına üç kez üst üste özürsüz katılmayan kişinin üyeliği sona erer.

Organlarda Görev Alabilme Koşulları

Madde 81 - Uyarı dışında disiplin cezası sürenler, organlara aday olamazlar. Parti Meclisi ve Merkez Yönetim Kurulu üyeliği dışında Parti'de aynı anda birden fazla seçimli organda görev alınamaz. Organlara seçilenler, Parti'de ücretli personel olarak çalışamazlar.

Tüzel Kişiliğin Sona Ermesi

Madde 82 - Parti'nin tüzel kişiliğine son verilmesine Büyük Kurultayca karar verilir. Bu karar gizli oyla alınır, karar yeter sayısı toplantı yeter sayısının salt çoğunluğudur. Bu durumda, Parti mallarının bırakılacağı kurum ve kuruluşlar, parti mal varlığının nasıl tasfiye olunacağı Siyasi Partiler Kanunu'nun 110. maddesi gereklerine uygun olarak Büyük Kurultay kararında belirtilir. Büyük Kurultayın fesih kararı aldığı tarihte parti tüzel kişiliği sona erer. Genel Başkan,

fesih kararını, kararın alınmasından hemen sonra TBMM Başkanlığı'na, Anayasa Mahkemesi'ne, İçişleri Bakanlığı'na ve Cumhuriyet Başsavcılığına yazı ile bildirir.

Tüzükte Hüküm Bulunmayan Konularda Yapılacak Uygulama Madde 83-Tüzükte hüküm bulunmayan hallerde Türk Medeni Kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu'nun konuya ilişkin âmir hükümleri ile Dernekler Kanunu'nun Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Yürütme

Madde 84-Bu tüzük, Merkez Yönetim Kurulu'nca yürütülür.

Yürürlük

Madde 85-Parti Kurucuları tarafından onaylanan 85 maddeden ve 6 geçici maddeden oluşan **HAK VE EŞİTLİK PARTİSİ** Tüzüğü, Parti Kuruluş Bildirgesi'nin İçişleri Bakanlığı'na verilmesiyle, 2820 sayılı yasanın 8. maddesi gereğince yürürlüğe girer.

C. KURULUŞ VE İLK ÖRGÜTLENMEYLE İLGİLİ GEÇİCİ MADDELER

Kurucular Kurulu

Geçici Madde 1- Kurucular Kurulu; kuruluş bildirisinde yer alan Parti Kurucuları ile Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulunun asıl ve yedek üyeleri ve Parti Genel Başkanından oluşan kuruldur. Parti Kurucular Kurulu, açıklanan zaman süreci içinde Parti Büyük Kurultayı yetkilerini kullanan, görev ve sorumluluğunu taşıyan, Parti organı niteliğindedir. Kurucular Kurulu, Partinin tüzel kişilik kazanmasından başlayarak iki yıl içinde ilk Büyük Kurultay'ı toplar. Parti Kurucuları, göreve başlama tarihini izleyen bir ay içinde mal bildiriminde bulunurlar. Mal bildiriminde bulunma zorunluluğu, kongre sonucu oluşan Merkez Yönetim Kurulu ile Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri için de geçerlidir. Bildirimin verileceği merci Genel Başkan için Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, diğerleri için Parti Genel Başkanlığı'dır. Bildirimlerin konusu, yenilenmesi, gizliliği ve cezaî hükümleri hakkında 3628 sayılı yasanın ilgili maddeleri uygulanır.

Kuruluş ve Ön Örgütlenme Süreci

Geçici Madde 2- Partinin kuruluş ve ön örgütlenme dönemi, Kurucular Kurulu'nun ilk toplantısından Birinci Büyük Kurultayın Başkanlık Divanı⁵nin oluşmasına kadar geçen zaman sürecini kapsar.

Kurucular Kurulu'nun Görev ve Yetkileri

Geçici Madde 3- Kurucular Kurulu yasal niteliği gereği görevlerini, kanun ve tüzükte yazılı Büyük Kurultay'ın yetkilerini kullanarak yerine getirir. Kurucular Kurulu Parti'nin tüzel kişilik kazanmasından önce: a- ilk toplantısında Kurucular Kurulu Başkanı'nı seçer, b- Partinin Adı'nı, c- Partinin Amblemini belirler ve kararlaştırır, ç- Parti Tüzüğünü, d- Parti Programını onaylar.

Partinin tüzel kişilik kazandığı gün yapacağı ilk toplantıda kendi üyeleri arasından: a- Parti Genel Başkanı'nı, b- Parti Merkez Yönetim Kurulu Üyeleri'ni, c- Parti Merkez Disiplin Kurulu Üyeleri'ni, ç- Parti Genel Sekreteri'ni, f- Parti Genel Saymanı'nı, seçer. Parti Genel Başkanının, Merkez Yönetim Kurulu Üyelerinin ve Merkez Disiplin Kurulu Üyelerinin seçimleri gizli oy, açık tasnif yöntemiyle yapılır. Merkez Yönetim Kurulu üyeleri arasından Genel Sekreter ve Genel Sayman aynı yöntemle seçilir. Parti Genel Sekreteri ve Genel Saymanının seçiminde Parti Genel Başkan'ın önerisi dikkate alınır. Seçilen Parti Organları, Genel Sekreter ve Genel Sayman yasa ve tüzükteki görevleri yaparlar.

Kurucular Kurulu'nun Çalışma Yöntemi

Geçici Madde 4- Kurucular Kurulu ayda bir olağan toplantısını yapar. Kurucular Kurulu Ankara'da toplanır. Kurucular Kurulu her toplantı sonunda, gelecek toplantının tarihini belirler. Partinin tüzel kişilik kazanmasından sonra Kurucular Kurulu; Genel Başkan, MYK veya Kurucular Kurulu'nun en az 1/3'ünün talep etmesi halinde olağanüstü toplanır. Olağanüstü toplantı tarihinin tespiti ve üyelerin daveti, Genel Başkan tarafından belirlenir ve sağlanır. Kurul toplantılarına Genel Başkan başkanlık eder. Açık oylamalarda eşitlik halinde Genel Başkan'ın oyu çift sayılır.

Ön örgütlenme

Geçici Madde 5- Genel Sekreterlik geçici il ve ilçe yönetim kurullarında görev alacak üyelerin sayısını, il, ilçe ve belde başkan yardımcılarını, sekreter ve sayman üyeleri ile belde başkanını il ve ilçe teşkilatlarının durumuna göre tüzükte belirtilen asil üyelerin yanı sıra, yedek üyeleri dörtte biri kadar indirerek belirleyebilir. Partinin kuruluş sürecinde il ve ilçe örgütleri henüz kurulmamışken, 12 nci madde de ifade edilen yüzdeler nazara alınmaz. Bu aşamada Genel Sekreterliğin önerisi ile MYK Parti'ye üye kaydedebilir.

Kurucu Yönetim Kurulları

Geçici Madde 6- İl ve İlçe örgütlerinin ilk kuruluşları, Merkez Yönetim Kurulu tarafından yapılan atama ile sağlanır. Örgüt başkam olarak atanan kişiye "yetki belgesi" verilir. Bu kişinin oluşturacağı listenin, Genel Merkezce onaylanması ile Kurucu Yönetim Kurulu oluşmuş olur. Kurucu kurulların oluşturulmasında merkez organlar dahil, bütün organların üye sayıları Siyasi Partiler Kanunu'nda belirtilen asgari üye sayısı esas alınarak kurulabilir. Kurucu kurulların oluşturulmasında yedek üye yazımı zorunlu değildir. Kurucu Yönetim Kurulları, el çektirilme nedenleri hariç olmak üzere, kendi kademelerinin kurultaylarına kadar tüzüğün kurula verdiği hak ve yetkileri kullanırlar. Kurucu kurulların, kendi kademelerindeki kongrelerini yapmadan görevden alınması, çekilmesi ya da başka nedenlerle boşalması hallerinde bu maddede belirtilen usule göre yeniden kurulur.

Kadın kolları ve Gençlik kolları ilk kuruluşlarında Genel Merkez Kadın Kolları ile Genel Merkez Gençlik Kolları Başkanlarını Genel Başkan tarafından, İl ve ilçe başkanları ise bağlı oldukları il ve ilçe Başkanları tarafından atanır.

Tüzük'de, 16 Ocak 2011 tarihinde yapılan 2. Olağan Büyük Kurultayda önergeye açılarak kabul edilen değişiklikler işlenmiştir. Değişiklikler 17 Ocak 2011 tarihinde yürürlüğe girmiş olacaktır.